

2007 kovo 30
Nr. 6

Lietuvos
Katalikų
Bažnyčios
informacijos
centro
leidinys

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Šiame numeryje:

Popiežius

Popiežius Benediktas XVI
Kreipimasis į Popiežiškosios gyvybės akademijos
visuotinio susirinkimo dalyvius 2

Bažnyčia Lietuvoje

Lietuvos šeimų centrų konferencija Marijampolėje 4
Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas 6
Kauno arkivyskupijos kunigų susirinkimas 7
Arkivyskupo Sigitio Tamkevičiaus viešnagė Vokietijoje 7
Seminarai apie vidinį išgydymą 8
Vyrų maldos popietė 10

Homilijos

PIRMOJI SAVAITĖS DIENA
Kristaus Prisikėlimas – Velykos 12
TOMO ŽODIS
II Velykų sekmadienis (C) 13

Bažnyčios dokumentai

Popiežius Jonas Paulius II
Apaštališkasis laiškas DIVINI AMORIS SCIENTIA
Šventoji Kūdikelio Jėzaus ir Švenčiausiojo Veido Teresė
skelbiama visuotinės Bažnyčios mokytoja 14

Straipsniai

Belaukiant šv. Kūdikelio Jėzaus Teresės relikvijų 20

Bažnyčia pasaulyje

Pristatytas posinodinis paraginimas *Sacramentum caritatis* 21
Benediktas XVI apie išpažinties svarbą 23
Kun. R. Cantalamessa pamokslavo palaiminimų tema 23
Jauniesiems kaliniams popiežius kalbėjo apie laisvės prasmę 24

Popiežius Benediktas XVI

Kreipimasis į Popiežiškosios gyvybės akademijos visuotinio susirinkimo dalyvius

2007 m. vasario 24 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Nuoširdžiai džiaugiuosi šioje audiencijoje priimdamas tiek Popiežiškosios gyvybės akademijos narių, susirinkusių į XIII visuotinį susirinkimą; tą patį sakau visiems ketinantiems dalyvauti kongrese „Krikščioniškoji sąžinė teisei į gyvybę remti“. Sveikinu kardinolą Javierą Lozano Barraganą, dalyvaujančius arkivyskopus ir vyskopus, brolius kunigus, kongreso referentus ir visus jus, kurie susirinkote iš įvairių šalių. Ypač sveikinu vyskupą Elio Sgreccia, Popiežiškosios gyvybės akademijos prezidentą, ir dėkoju jam už man skirtus draugiškus žodžius bei darbą, kuriuo jis rūpinasi kartu su viceprezidentu, kancleriu ir prezidiumo nariais vykdydamas nelengvas ir plačias Popiežiškosios gyvybės akademijos užduotis.

Tema, į kurią jūs atkreipėte dalyvių ir kartu bažnytinės bendruomenės bei viešosios nuomonės dėmesį, yra labai svarbi: krikščioniškoji sąžinė jaučia vidinį poreikį būti maitinama bei stiprinama daugialypių ir gilių motyvų ginti teisę į gyvybę. Šią teisę privalo visi remti, nes ji tarp kitų žmogaus teisių yra pagrindinė. Tai pabrėžtinai patvirtinama enciklikoje *Evangelium vitae*: „Net sunkumų ir netikrumo apsuptas kiekvienas, nuoširdžiai atviras tiesai ir gerumui, proto šviesos ir paslaptingo malonės veikimo dėka gali atpažinti prigimtiniuose, širdyse įrašytuose įstatymuose (plg. *Rom 2, 14–15*) šventą žmogaus gyvenimo vertę nuo jo pradžios iki pabaigos ir gali patvirtinti kiekvienos žmogiškosios būtybės teisę į aukščiausią pagarbą šiai pamatinei gėrybei. Visos žmonijos bendrijos ir pati politinė bendrija grindžiamos šios teisės pripažinimu“ (2). Toje pačioje enciklikoje primenama: „Tikintieji Kristų turi ypatingu būdu ginti ir plėtoti šią teisę, nes jiems žinoma nuostabi tiesa, priminta Vatikano II Susirinkime: *Juk jis, Dievo Sūnus, tarsi susijungė su kiekvienu žmogumi*. Šis išganingas įvykis žmonijai atskleidžia ne tik begalinę meilę Dievo, kuris *taip pamilo pasaulį, jog atidavė savo viengimį Sūnų (Jn 3, 16)*, bet ir nelygstamą kiekvieno žmogaus vertę“ (ten pat).

Todėl krikščionis be paliovos kviečiamas mobilizuotis atremti gausius puolimus, kuriems išstatyta teisė į gyvybę. Jis žino, jog galės pasiremti prigimtinėje teisėje giliai besišaknijančiais ir todėl kiekvieno teisingos są-

žinės žmogaus palaikomais motyvais. Kad šių motyvų turinys taptų geriau žinomas krikščionių bendruomenei ir piliečių visuomenei, daug padaryta pirmiausia po enciklikos *Evangelium vitae* paskelbimo, tačiau tenka pripažinti, jog puolimų prieš teisę į gyvybę visame pasaulyje padaugėjo, jie išsiplėtė ir įgijo naujų formų. Lotynų Amerikoje ir besiplėtojančiose šalyse didėja spaudimas legalizuoti abortus, reprodukcinės sveikatos dingstimi reikalaujant leisti naudotis naujomis cheminio aborto formomis; griežtinamos demografinės kontrolės politinės priemonės, nepaisant to, jog šiandien jos jau laikomos žalingomis ekonominiu bei socialiniu lygmeniu.

Tuo tarpu išsivysčiusiose šalyse labiau domimasi vis rafinuotesniais biotechnologiniais tyrimais siekiant įtvirtinti subtilius ir plačių padarinių turėsiančius eugenikos metodus, plinta „tobulo vaiko“ paieškos, lydimos dirbtinio apvaisinimo ir įvairių diagnozės formų, turinčių laiduoti vaiko atranką. Naujai diskriminacinės eugenikos bangai pritariama tariamos individų gerovės vardu, o pirmiausia ekonomiškai stipriame pasaulyje skatinami eutanaziją įteisinantys įstatymai. Visa tai vyksta, kita vertus, daugėjant siekių įteisinti santuokai alternatyvias ir natūraliam gyvybės perdavimui uždaras gyvenimo bendrijas. Tokiose situacijose sąžinė, kartais nustelbiama kolektyvinio spaudimo priemonių, nėra pakankamai budri gresiančių rimtų problemų akivaizdoje, o stipresniųjų galia silpnina bei, regis, paralyžiuoja ir geros valios žmones.

Todėl dar labiau būtina belstis į sąžinę, pirmiausia krikščioniškąją sąžinę. „Sąžinė, – teigiama Katalikų Bažnyčios katekizme, – yra proto sprendimas, kuriuo žmogus suvokia konkretaus ketinamo atlikti, atliekamo ar jau atlikto veiksmo dorinę vertę. Kalbėdamas ir veikdamas, žmogus visada privalo ištikimai laikytis to, ką žino esant tikra ir teisinga“ (1778). Iš tokio apibrėžimo išplaukia, jog sąžinė, idant pajėgtų teisingai vadovauti žmogaus elgesiui, pirmiausia turi remtis tvirtu tiesos pagrindu, t. y. kad pažintų tikrąją poelgių vertę bei vertinimo kriterijų esmę ir todėl mokėtų skirti gera ir bloga, taip pat ten, kur socialinė aplinka, kultūrinis pliuralizmas bei susikertantys interesai tai apsunkina, ji turi būti apšviesta.

Tikros, nes besiremiančios tiesa, ir *teisingos*, nes pasiryžusios be prieštaravimų, ištikimai ir nekompromisiškai laikytis tiesos paliepiamų, sąžinės ugdymas šiandien yra sunkus ir keblus, tačiau būtinas dalykas. Tam, deja, trukdo įvairūs veiksniai. Būtent dabartiniu vadinamosios postmodernistinės, abejotinos tolerancijos formų paženklintos sekuliarizacijos laikotarpiu ne tik vis labiau atmetama krikščioniškoji tradicija, bet net ir nepasitikima proto gebėjimu suvokti tiesą bei tolstama nuo apmąstymo džiaugsmo. Kai kurių požiūriu, sąžinė, kad būtų laisva, turėtų net atsikratyti sąsajų tiek su

tradicija, tiek su protu. Tada sąžinė, kuri yra į daiktų tiesą kryptantis proto aktas, liaujasi buvus šviesa ir virsta paprastu fonu, į kurią žiniasklaidinė visuomenė projektuoja prieštarigiausius vaizdus bei impulsus.

Siekiant kurstyti aistrą moraliniam grožiui ir sąžinės aiškumui, būtina iš naujo mokyti troškimo pažinti autentišką tiesą, ginti savo laisvę rinktis nuo masės elgsenų ir reklamos vilionių. Ši nelengva užduotis tenka tėvams ir jiems padedantiems auklėtojams; tai taip pat krikščionių bendruomenės užduotis savo tikinčiųjų atžvilgiu. Kai dėl krikščioniškosios sąžinės, jos augimo bei peno, tai nevalia tenkintis paviršutinišku sąlyčiu su pamatinėmis tikėjimo tiesomis vaikystėje, bet būtinas kelias, lydintis įvairius gyvenimo tarpsnius bei atveriantis protą ir širdį pagrindinėms pareigoms, kuriomis remiasi tiek individo, tiek bendruomenės egzistencija. Tik tada bus įmanoma padėti jaunuoliams suprasti gyvybės, meilės, santuokos ir šeimos vertybes. Tik tada bus įmanoma juos paskatinti branginti meilės grožį ir šventumą, džiaugsmą ir atsakomybę, būti tėvais ir Dievo bendradarbiais perduodant gyvybę. Jei tokio nepertraukiamo ir kvalifikuoto ugdymo nebus, tai sprendimo galia biomedicinos keliamų lytiškumo, gyvybės pradžios ir gyvybės perdavimo problemų aki-vaizdoje taps dar problemiškesnė, lygiai taip pat kaip ir pacientų bei visuomenės silpnųjų grupių traktavimo bei rūpinimosi jais būdas.

Tikrai būtina apie su šiomis temomis susijusius moralinius kriterijus kalbėtis su gydytojais bei teisininkais, skatinant juos parengti kompetentingą sąžinės sprendimą ir, jei būtina, drąsiai prieštarauti iš sąžinės paskatų. Tačiau ne mažesnė būtinybė baziniu lygmeniu iškyla šeimoms bei parapijinėms bendruomenėms ugdant jaunuolius ir suaugusiuosius. Krikščioniškąjį ugdymą, orientuotą į Jėzaus Kristaus asmens, jo žodžio ir sakramentų pažinimą, vaikų ir jaunuolių tikėjimo kelyje reikėtų nuosekliai jungti su kalbėjimu apie moralines, su kūniškumu, lytiškumu, žmogiškąja meile, gyvybės perdavimu, pagarba gyvybei visais jos momentais susijusias vertybes. Kartu privalu įtikinamais ir tiksliais motyvais išryškinti nepritariamą šioms pirminėms vertybėms prieštaraujančioms elgsenoms. Šioje ypatingoje srityje kunigų veiklą turėtų tinkamai remti auklėtojų pasauliečių, taip pat specialistų, atsidavusių užduočiai rodyti bažnytinei tikrovei kryptį savo tikėjimo apšviestu išmanymu, pastangos. Todėl meldžiu Viešpatį, kad jis jums, brangūs broliai ir seserys, ir visiems, kurie savo gyvenimą aukoja mokslui, medicinai, teisei ar politikai, atsiųstų tikrą ir teisingą sąžinę turinčių liudytojų, gebančių ginti bei skatinti „tiesos spindesį“, kad būtų remiama gyvybės dovana bei slėpinys. Kliaujuosi jūsų, brangūs filosofai, teologai, gamtos mokslininkai, gydytojai, pagalba. Triukšmingoje ir kartais smurtinėje visuomenėje savo kultūrinio išmanymo, savo mokymu bei pavyzdžiu jūs galite pri-

sidėti prie iškalbingo ir aiškaus sąžinės balso daugelio širdyse prabudimo.

„Tad žmogus turi savo širdyje Dievo įrašytą įsakymą, kuriam paklusti reikalauja pats asmens orumas; pagal tą įstatymą jis ir bus teisiamas“ (*Gaudium et spes*, 16). Susirinkimas pateikė išmintingų gairių, kad tikintieji išmoktų „rūpestingai skirti, kurios teisės bei pareigos yra jų kaip Bažnyčios narių, o kurios plaukia iš to, kad jie yra žmonijos visuomenės nariai“, ir kad jie stengtųsi jas „darniai jungti vieną su kitomis, atmindami, jog kiekvieną laikinąjį reikalą turi lemti krikščioniškoji sąžinė, nes jokia žmogaus veikla, net laikinųjų dalykų plotmėje negali būti atsietą nuo aukščiausios Dievo valdžios“ (*Lumen gentium*, 36). Dėl šios priežasties Susirinkimas ragina tikinčius pasauliečius priimti „tai, ką išventintieji ganytojai Bažnyčios magisteriumo ir vadovybės vardu nutaria“. Kita vertus, jis siūlo išventintiesiems ganytojams savo ruožtu pripažinti ir skatinti „pasauliečių orumą ir atsakomybę“, noriai naudotis „jų apdairiu patarimu“. Galiausiai sakoma: „Iš šio šeimiško bendravimo tarp pasauliečių ir ganytojų dera laukti daug naudos Bažnyčiai“ (*Lumen gentium*, 37).

Žmogiškosios gyvybės atžvilgiu tokia Magisteriumo funkcijų ir pasauliečių pastangų darba svarbi nepakartojamai: gyvybė yra pirmutinė iš Tėvo gaunama gėrybė ir visų kitų pagrindas. Visiems, ir visiems vienodai, laiduoti teisę į gyvybę yra pareiga, nuo kurios priklauso žmonijos ateitis. Šioje perspektyvoje atsišleidžia ir jūsų kongreso svarba. Jo darbus ir rezultatus patikiu Mergelei Marijai, kuri krikščioniškojoje tradicijoje sveikinama kaip tikra „visų gyvųjų motina“. Tegu ji jums padeda bei vadovauja! Užantspauduodamas šį savo pageidavimą visiems jums, jūsų artimiesiems bei bendradarbiams teikiu apaštališkąjį palaiminimą.

Lietuvos šeimų centrų konferencija Marijampolėje

Kovo 17–18 d. Lietuvos šeimos centro iniciatyva Marijampolėje vyko tradicinė kasmetinė, jau ketvirtoji, Lietuvos šeimų centrų metinė konferencija „Pašauktieji šeimai“. Į ją iš visų Lietuvos vyskupijų atvyko 370 šeimų centrų darbuotojų, savanorių ir jaunų šeimų, iš jų – 90 vaikų. Konferenciją materialiai parėmė Lietuvos Vyskupų Konferencija, Vokietijos katalikų pasauliečių akcija Rytų šalims remti *Renovabis*, Marijampolės apskrities administracija.

Konferencijos dalyvius pasveikino ir prasmingo darbo palinkėjo Marijampolės apskrities viršininko pavaduotojas Albinas Papečkys. Konferenciją atidarant mintimis pasidalijo Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininkas, Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, Lietuvos Vyskupų Konferencijos Šeimos reikalų tarybos pirmininkas kardinolas Audrys Juozas Bačkis, Vilkaviškio ir Telšių vyskupijų vyskupai Rimantas Norvila ir Jonas Boruta SJ. Ganytojai atsakinėjo į dalyvių gausiai pažertus klausimus, savo išvalgomis bei atsakymais išreiškė tėvišką rūpestį dėl Lietuvos šeimų padėties, atsakingo sužadėtinių pasirengimo santuokai.

Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius šeimos centrų susibūrimą pavadino vilties ženklu Lietuvoje, pasidžiaugė jų veikla, tuo, kad yra „pakankamai didelė armija žmonių, kurie krikščioniškąsias vertybes skleidžia visuomenėje“. Pasak arkivyskupo, „į Dievą besiremianti šeima yra labai stipri jėga, todėl Bažnyčiai ir šeimai itin reikia bendradarbiauti. Jei turėsime gerų, gražių šeimų, bus saugi Bažnyčia ir mūsų Tėvynė.“

Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila atkreipė dėmesį į Europoje nuolat kartojamą mintį, jog šeimos institucija silpnėja. Lietuvoje irgi ne tik daug skyrybų, negausios šeimos, bet ir daugybė kitų tendencijų rodo šią nelengvai priimamą tiesą. Tačiau yra kita žinia: „Kūrėjo sumanyta šeima lieka tokia pati, jos esmė nesikeičia. Kūrėjas ypač artimai dalyvauja šeimos gyvenime, jei jis nėra nedraugiškai išprašomas“. Ganytojas akcentavo popiežiaus Jono Pauliaus II apaštališkojo paragavimo dėl krikščioniškosios šeimos uždavinių šiuolaikiniame pasaulyje *Familiaris consortio* mintis, jog tikėjimas yra šeimos bendravimo pagrindas. Bet tikėjimas yra ir Dievo dovana. Jeigu tikėjimo persmelktas visos šeimos narių gyvenimas, praktikuojama malda, tokia šeima bus stipri.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos Šeimos reikalų tarybos pirmininkas kardinolas Audrys Juozas Bačkis pirmiausia išreiškė dėkingumą šeimos centrams už svarią pagalbą telkiant ir ugdant krikščioniškas šeimas, už didelį įnašą į Bažnyčios gyvenimą rengiant sužadėtinius santuokai. „Be tvirtos, tikinčios šeimos mūsų tauta žus. Aš nenoriu būti pesimistas, tačiau šiandienis šeimos puolimas pasibaisėtinas“, – sakė kardinolas. Pasak jo, šeima šiandien kenčia kaip socialinis darinys, o labiausiai kenčia vaikai. Jaudina skyrybų gausėjimas, globos namuose paliekami vaikai. Ypač šiurpą kelia žiaurumas, paauglių nusikaltimai. Labai daug vaikų jaučiasi atstumti, nemylimi, didėja agresyvumas, daugėja asocialių šeimų. Valstybė per mažai dėmesio skiria šeimai. Bažnyčia yra vienintelė institucija, kuri kalba apie atsakingą pasiruošimą santuokai, pabrėždama jos neišardomumą. Kardinolas citavo Šventojo Tėvo laišką jaunimui, kuriame irgi raginama atsakingai pasirengti Santuokos sakramentui, šeimos kūrimą priimti kaip Dievo planą. Labai svarbu, kad sužadėtiniai giliau suprastų santuokos tiesą ir grožį, kad suvoktų, jog santuoka yra pašaukimas ir išpareigojimas visam gyvenimui. Kardinolo nuomone, bažnytinė santuoka galėtų būti gražesnė ir giliau įprasminta besituokiančiųjų sąmonėje, jei būtų laiminama aukojamose šv. Mišiose.

Šventimai Šiaulių vyskupijoje

Kovo 18 d. Šiaulių katedroje į kunigus įšventinti keturi diakonai: **Mindaugas Grigalius**, **Arūnas Jankauskis**, **Donatas Kryževičius** ir **Andrius Trakšelis**. Iškilnėse dalyvavo dvylika kunigų, seminarijos draugai.

Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis kreipdamasis į ką tik įšventintus kunigus sakė: „Jūs, mieli broliai, einate ten, kur kviečia Kristus trokšdamas, kad kiekvieną sutiktą žmogų galėtumėte priimti su meile ir sugrąžinti nuklydusį į tikrąjį meilės ir šventumo kelią.“ Ganytojas išryškino kelis svarbius aspektus kunigystės kelyje – nuolatinę Dievo pagalbą, tarnavimą, vienybę su Kristumi. Maloniais žodžiais ganytojas kreipėsi į įšventintųjų kunigų tėvus, dėkojo jiems už maldas, už savo vaikams rodytą gerą pavyzdį. „Šiandien su visa Bažnyčia galite džiaugtis šiais savo vaikais“, – sakė ganytojas. Tikinčiuosius vyskupas ragino ne tik per šias iškilmes melstis už pašauktuosius į kunigystę. Vertėtų pasirinkti bent po vieną kunigą ir melstis už jį visą gyvenimą.

Naujai įšventinti kunigai kartu su vyskupu E. Bartuliu aukojo šv. Mišių auką. Po iškilnių prie Šiaulių katedros su gėlėmis jų laukė gausus artimųjų ir draugų būrys.

-irat-

Kunigų paskyrimai Panevėžio vyskupijoje

Kan. **Saulius Filipavičius** atleistas nuo Surdegio Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų parapijos klebono pareigų ir paskirtas Traupio šv. Onos parapijos administratoriumi, paliekant jam eiti visas kitas iki šiol turėtas pareigas.

G. kan. **Kazimieras Baronas** paskirtas laikinai aptarnauti Balelių koplyčią, paliekant jam eiti visas kitas iki šiol turėtas pareigas.

Kun. **Virginijus Tučkėla** paskirtas Surdegio Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų parapijos administratoriumi, paliekant jam eiti visas kitas iki šiol turėtas pareigas.

-P-

Telšių vyskupo viešnagė

Kovo 7 d. Klaipėdos šv. Kazimiero parapijoje lankėsi Telšių vyskupas Jo-

nas Boruta SJ. Ganytojas susitiko su Klaipėdos miesto kunigais. Susitikimo metu buvo aptarta *Caritas* padėtis. Vyskupas pristatė Šventojo Tėvo mintis, pageidavimus, kad kiekvienoje parapijoje būtų *Caritas* organizacija kaip krikščioniškos meilės padarinys. Vyskupas kvietė kiekvieną kunigą pasakyti, ką jis mano apie šios organizacijos plėtrą ir ateitį, kokias mato veiklos perspektyvas.

Kol ganytojas bendravo su kunigais, su vyresniaisiais šv. Mišių patarnautojais parapijos salėje susitiko Telšių vyskupijos licėjaus direktorius Saulius Tomošaitis ir kurijos sekretorius diak. Karolis Petravičius. Jie pristatė Telšių kunigų seminariją, licėjų, kalbėjo apie pašaukimo kilnumą ir grožį tarnaujant Dievui ir žmonėms.

Dienos darbus apvainikavo šv. Mišių auka, kuriai vadovavo vyskupas Jonas Boruta SJ, kartu meldėsi parapijos ir miesto kunigai. Šv. Mišiose dalyvavo ir Klaipėdos miesto katalikiškas jaunimas. Jaunuoliai kartą per mėnesį susirenka į rengimosi Lietuvos jaunimo dienoms susitikimus. Šį kartą kalbėtasi apie Jaunimo dienų savanorius. Šią informaciją jaunimui pateikė Telšių vyskupijos jaunimo centro direktorius kun. R. Gudlinkis ir šio centro referentė. Po to vaišintasi arbata ir dalytasi įspūdžiais.

-kss-

Šiluvos Marijos paveikslų kelionės

Kovo 7 d. Šiluvos Švč. Mergelės Marijos paveikslą džiaugsmingai pasitiko Muniškių parapijiečiai. Ta proga šv. Mišias Muniškių Nukryžiuotojo Jėzaus koplyčioje aukojo KMU kapelionas kun. Mindaugas Pukštys, koncelebravo Muniškių parapijos klebonas kun. Gintas Rumševičius. Po šv. Mišių vyko Švč. Sakramento adoracija. Muniškių pagrindinės mokyklos mokiniai paruošė programėlę ir savo giesmėmis taip pat pašlovino Mergelę Mariją. Kalbėta Rožinio malda, Marijos litanija, eitas Kryžiaus kelias. Švč. Sakramento adoracijoje dalyvavo Muniškių senelių namų gyventojai.

Kitą dieną po šv. Mišių Šiluvos Švč. Mergelės Marijos paveikslas išlydėtas į Panevėžiuko Nukryžiuotojo Jėzaus bažnyčią. Šv. Mišias aukojo KMU kapelionas kun. M. Pukštys. Savo giesmėmis mokiniai suteikė šventei džiugaus

Kardinolas A. J. Bačkis pasigėrėjo įvairiais šeimų sambūriais, padarino, jog parapijose krikščioniškos šeimos nelauktų vyskupų raginimo ir savo iniciatyva burtųsi į šeimų maldos grupelės, pasidalytų rūpesčiais, problemomis bei džiaugsmiais, vienos kitas palaikytų ir stiprintų dvasiškai. Tokie susibūrimai yra geriausias liudijimas, jog tik tradicinė, pagal Dievo planą sukurta šeima turi ateitį. Kardinolas pabrėžė, kad per žiniasklaidą ir kitais kanalais peršami nauji šeimų modeliai – tai prigimtinio įstatymo nepaisymas, o tai ne tik žeidžia žmogaus orumą, bet ir sukelia katastrofiškus padarinius. Europos Parlamentas ar Europos Sąjungos institucijos negali nurodyti, koks šeimos modelis turėtų būti Lietuvoje. Kardinolas atkreipė dėmesį į popiežiaus Jono Pauliaus II mintį, jog krikščioniška šeima yra geroji naujiena pasauliui. Nepaprastai svarbu, kad nuoširdžiai ir atvirai bendraujant, išsikalbant būtų palaikoma santuokinė vyro ir moters meilė, kad tą tėvų tarpusavio meilę bei pagarbą matytų vaikai. „Šeimos, meilės idealas nėra utopija, bet tai įmanoma pasiekti tik padedant Dievui, tam ir yra Santuokos sakramentas, kuris pašventina žmogišką meilę. Kasdien mažuose dalykuose auginama ir auganti sutuoktinių meilė yra ryškiausias Dievo meilės ženklas tai šeimai“, – sakė kardinolas A. J. Bačkis.

Telšių vyskupas J. Boruta palietė tėvų ir vaikų santykių problemas, pabrėžė jaunimo rengimo santuokai svarbą. Pasiremdamas provincijos pavyzdžiais, vyskupas kalbėjo apie išgalinčią naują „tradiciją“, kai bažnyčioje nesituokiantys jaunavedžiai fotografuojasi bažnyčios fone arba nori vestuvinėje nuotraukoje išiamžinti su kunigu. Tai rodo kažkokį tradicijų ilgėsį, tačiau tikėjimas tokiai šeimai nebus atrama. Tenka apgailestauti, kad ir į kunigų seminariją nemažai jaunuolių ateina iš nepilnų šeimų, nepatyrę tradicinės katalikiškos šeimos aplinkos.

Renginio organizatoriai – Lietuvos šeimos centras ir Vilkaviškio vyskupijos šeimos centras – konferencijos potemei parinko žodžius: „Dviem yra geriau negu vienam... Kai vienas iš jų suklumpa, kitas padeda bičiuliui atsikelti“ (*Koh 4, 9–10*). Šią temą pirmąją konferencijos dieną teoriškai nagrinėjo dr. Eglė Laumenskaitė, dr. Gintautas Vaitoška ir dr. Paulius Subačius.

Dr. E. Laumenskaitė paskaitos „Ir du taps vienu kūnu“ (*Mk 10, 8*) teiginiais atsakė į klausimus, kodėl Šventajame Rašte, kalbant apie vyro ir žmonos santykius, vis grįžtama prie Pradžios knygos, kaip suprasti apaštalo Pauliaus pamokymus apie sutuoktinių santykius, ką reiškia šiandien vis dažniau girdimas teiginys, jog „šeima yra namų Bažnyčia“, kodėl vyro ir moters santuokinė meilė yra svarbi ir brangintina ne tik šeimai, bet ir Bažnyčiai. Psichologas G. Vaitoška paskaitą „Ar galima padėti bičiuliui atsikelti“ pradėjo pasidžiaugdama, jog šeimos centrų konferencijos auditorija skirtinga nuo įprastos Lietuvos auditorijos, nes joje daug vyrų. Tai esąs viltingas ženklas. Lektorius dalijosi mintimis apie pagarbą sutuoktiniui, išsikalbėjimą šeimoje bei sugebėjimą „kalbėti tiesą su meile“. „Ar vyras dar ką nors reiškia?“ – taip suformuluotą temą nagrinėdamas dr. P. Subačius svarstė, kaip visuomenėje išivaizduojamas vyriškumas, koks kuriamas vyro idealas, kaip įvairios jo savybės reiškiasi šeimos labui, apžvelgė vyro ir moters tapatybę bei jų pasiskirstymą vaidmenimis.

Pirmoji konferencijos diena baigta kardinolo A. J. Bačchio ir vysk. R. Norvilos koncelebruotomis šv. Mišiomis Šv. Vincento Pauliečio bažnyčioje. Po to surengta smagi šeimų vakaronė.

Antroji konferencijos diena prasidėjo šv. Mišiomis Šv. Arkangelo Mykolo bazilikoje. Šv. Mišių liturgijai vadovavo ir pamokslą pasakė Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, jas koncelebravo Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, vyskupas emeritas Juozas Žemaitis MIC, kunigai.

Antrąją dieną s. Viktorija Plečkaitytė MVS konferencijos dalyviams pasiskaitė „Palaimintasis Jurgis Matulaitis – šventasis mūsų laikams“ atskleidė palaimintojo Jurgio asmenybės pagrindinius bruožus ir jo rodytą kelią šiandienos pasauliečiui, šeimos žmogui į šventumą. Konferencijoje apie santuokoje patirtas ir įveiktas krizes nuoširdžiai kalbėjo 22 metus kartu gyvenantys Daiva ir Jonas bei ketverių metų šeimyninio gyvenimo stažą turintys sutuoktiniai Aistė ir Darius.

Lietuvos šeimos centro direktorė Vijoleta Valantiejūtė ir reikalų vedėja Dalia Lukėnienė pristatė ir pakomentavo sužadėtinių rengimo Santuokos sakramentui atnaujintą programą. Pasiūlymus teikė ir ją tobulino per 40 žmonių iš visų vyskupijų šeimų centrų. Aštuonių susitikimų su sužadėtiniais programą Lietuvoje siūloma įgyvendinti per dvejus metus. Konferencijos pabaigoje nuoširdžiais šeimų liudijimais pasidžiaugė vysk. R. Norvila, vaisingo darbo palaikant ir stiprinant šeimos instituciją palinkėjo arkiv. S. Tamkevičius.

-bn-

Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Kovo 7 d. įvyko eilinis Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas. Susirinkimo pradžioje kunigams buvo pristatyti sausio mėnesį iššventinti 7 nauji arkivyskupijos diakonai.

Jaunimo reikalų tarybos prie Lietuvos Vyskupų Konferencijos atstovė kalbėjo apie idėją Verbų sekmadienį minėti Jaunimo dieną, kaip yra nusistovėję visuotinėje Bažnyčioje. Kunigams po susirinkimo buvo dalijama medžiaga su pasiūlymais, kaip tą dieną surengti. Viena iš esminių idėjų – paraginti Lietuvos jaunimą rašyti laišką popiežiui, kaip atsakymą į popiežiaus laišką, kasmet rašomą jaunimui Verbų sekmadienio proga. Atskirų jaunimo bendruomenių parašyti laišškai būtų vyskupijų jaunimo centrų suredaguoti ir sudėti į vieną laišką, kuris vasarą vyksiančių Lietuvos jaunimo dienų pabaigoje būtų įteiktas nuncijui su prašymu perduoti jį popiežiui.

Vilniaus arkivyskupijos jaunimo centro darbuotojai pristatė jų planuojamus renginius jaunimui: gegužės 11 d. numatomos Mišios abiturientams Aušros Vartuose, sporto šventė ministrantams ir parapijų jaunimui Vilniaus kunigų seminarijoje, jaunimo nakties budėjimas prie šv. Teresėlės relikvijų naktį iš gegužės 25 į 26 d., o rugsėjo mėn. planuojama jaunimo piligrimystė iš Aušros Vartų į Trakus. Taip pat buvo paskelbta, kad Jaunimo centro darbuotojai maždaug kartą per mėnesį numato lankyti jaunimą dekanatuose. Iki vasaros bus aplankyti Trakų, Švenčionėlių, Druskininkų ir Nemenčinės dekanatai.

Kun. R. Doveika kalbėjo apie šv. Teresėlės relikvijų lankymąsi Lietuvoje, pristatė jų buvimo Vilniaus arkivyskupijoje programą, kurią galima rasti interneto svetainėje: www.svteresele.lt. Jis kvietė visus, ypač Vilniaus miesto parapijų atstovus, jaunimą, vaikus pasitikti šventosios relikvijas gegužės 18 d. prie Lukiškių aikštės ir palydėti iki Katedros. Numatoma, kad šias sutiktuves transliuos Lietuvos televizija.

Susirinkime kalbėjęs *Pilnų namų* bendruomenės įkūrėjas kunigas V. Rudzinskas papasakojo kunigams apie šią bendruomenę, jos tikslus ir veiklą. Jis taip pat dalijosi asmenine savo gyvenimo bendruomenėje patirtimi ir teigė, kad malda ir Dievo gailestingumas yra pagrindinis atsakas į čia gyvenančių žmonių problemas. Kun. V. Rudzinskas liudijo, jog gyvenimas toje bendruomenėje labai praturtina ir jo kunigystę bei kvietė visus kunigus joje apsilankyti.

-kžv-

jaunatviškumo. Parapijiečiai savo pamaldumą išreiškė Rožinio malda ir Švč. Sakramento adoracija.

Kovo 10 d. paveikslą pasitiko Babtų bažnyčios šventoriuje gausiai susirinkę miestelio gyventojai. Lydimas kunigų, tautiniais drabužiais pasipuousių moksleivių, choristų ir parapijiečių, paveikslas buvo iškilmingai įneštas į Šv. apaštalų Petro ir Povilo bažnyčią. Šv. Mišias aukojo Kauno II dekanato dekanas, Raudondvario parapijos klebonas kun. Augustinas Paulauskas. Drauge koncelebravo KMU kapelionas kun. Mindaugas Pukštys, Čekiškės klebonas Vaidas Bartkus ir Babtų klebonas kun. G. Rumševičius. Kovo 11 d. parapijiečiai jau nuo ankstyvo ryto rinkosi pasimelsti prie paveikslo. Po šv. Mišių iš Babtų malonėmis garsus Marijos paveikslas išlydėtas į Kulautuvos parapiją.

-gb-

Kėdainių maldininkų kelionė į Šiluvą

Kovo 13-ąją, Marijos dieną, Kėdainių dekanato parapijų tikinčiųjų kelione į Šiluvą prasidėjo Kauno arkivyskupijos dekanatų piligrimystės į šią vietovę Šiluvos Švč. M. Marijos apsišventinimo jubiliejui pasirengti. Iš Kėdainių dekanato 650 piligrimų į Šiluvą atvyko per 20 autobusų kolona, kurią lydėjo Kėdainių policijos ekipažas ir Pirminės sveikatos priežiūros centro greitoji medicinos pagalba.

Pagal sudarytą ir iš vakaro tik papildytą programą atvykę piligrimai pasidalijo į dvi grupes. Vieni kalbėjo rožinę parapijų intencijomis Švč. M. Marijos Apsišventinimo kopylčioje kartu su Krakų klebonu kun. Žydrūnu Paulausku ir šios parapijos jaunimu – daugiausia iš Krakų gimnazijos, tuo tarpu Švč. M. Marijos Gimimo bazilikoje rožiniui vadovavo Gudžiūnų parapijos klebonas kun. Juozas Čičirka su tikinčiaisiais. 10 val. kopylčioje šv. Mišias aukojo Paberžės ir Survilaiškio parapijos klebonas kun. Skaidrius Kandratavičius, giedojo Kėdainių šv. Juozapo parapijos choras, skaitinius skaitė jaunimas. Tuo pat metu bazilikoje su piligrimais Eucharistiją šventė Šėtos parapijos klebonas kun. Gediminas Naudžiūnas, giedojo šios parapijos choras.

Po šv. Mišių visi rinkosi į baziliką adoruoti Švč. Sakramentą. Adoraciją

pradėjo Josvainių parapijos klebonas kun. Renaldas Šumbrasuskis, adoravo Josvainių ir Pernaravos jaunimas. Daug žmonių atliko išpažintį. Tuo metu savanoriai rūpinosi vaisėmis agapei, už kurią buvo atsakingas Dotnuvos ir Šlapaberžės parapijų klebonas kun. Gražvydas Geresionis.

Pagrindines šv. Mišias bazilikoje celebravo Kauno vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas, koncelebravo Šiluvoje tądien apsilankę Panevėžio vyskupas emeritas Juozas Preikšas, Vilkaviškio vyskupas emeritas Juozas Žemaitis, Kėdainių dekanato bei iš kitų vyskupijų atvykę kunigai. Vos sutilpusius bazilikoje pamaldų dalyvius nuoširdžiai pasveikino vysk. J. Ivanauskas. Ganytojas paragino mels-tis Šventojo Tėvo intencija, taip pat už Gyvojo rožinio narius, Kėdainių dekanato bei visos Lietuvos žmones. Šiose šv. Mišiose psalmę giedojo jaunimas, skaitinius skaitė garbesnio amžiaus tikintieji, patarnavo Šv. Juozapo bažnyčios ministrantai. Giedojo Šėtos parapijos choras. Šv. Mišiose dalyvavo ir Kėdainių miesto merė Nijolė Naujokienė, kiti valdžios atstovai, meldėsi ir 150 moksleivių iš penkių Kėdainių rajono mokyklų su savo tikybos mokytojais, taip pat lopšelio-darželio „Pasaka“ kolektyvas.

Homiliją sakęs vysk. J. Ivanauskas visiems priminė, jog būdami tik keleiviai žemėje turime stengtis gyvenimo kelionę padaryti prasmingą. Remdamasis Evangelijos pavyzdžiais, ganytojas kalbėjo apie prigimtinių žmogaus širdies gerumą ir neretai joje išsikerojančias pavydo, neapykantos, keršto, savanaudiškumo rauges. Vysk. J. Ivanauskas kvietė pasirengimą Šiluvos Švč. M. Marijos apsireiškimo jubiliejui „paženklinti meile Dievui ir savo artimui“, linkėjo „įsileisti į savo širdį Dievo malonės šilumą ir šviesą ir būti tokia šviesa kitiems“.

Šv. Mišių pabaigoje vysk. J. Ivanauskas padėkojo piligriminei kelionei nuoširdžiai pasirengusiems ir joje dalyvavusiems Kėdainių dekanato žmonėms, dekanui, Kėdainių šv. Juozapo parapijos klebonui kun. G. Pūriui, visiems dekanato kunigams ir tiems, kurie tądien buvo atvykę į Šiluvą iš įvairių Lietuvos vietų. Po pamaldų piligrimai sotinosi ir bičiuliškai bendravo Šiluvos Jono Pauliaus II namuose ir Šiluvos mokyklos salėje.

-žr-

Kauno arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Kovo 20 d. Kauno kurijoje buvo surengtas eilinis arkivyskupijos kunigų susirinkimas. Pirmojoje susirinkimo dalyje vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas pristatė popiežiaus Benedikto XVI posinodinį apaštališkąjį paraginimą *Sacramentum Caritatis*, parengtą po Eucharistijos temai skirto Vyskupų sinodo. Pirmoje dokumento dalyje aptariami teologiniai aspektai, pirmiausia – glaudus Eucharistijos ryšys su kitais sakramentais, ypač Šventimų ir Sutaikinimo sakramentais. Antrojoje dalyje apžvelgiami praktiniai, liturginiai, sielovadiniai aspektai. Pasak ganytojo, didžiausias katechetinis liudijimas šia tema – pavyzdys, kaip pats kunigas švenčia Eucharistiją. Taip pat svarbus sąmoningas tikinčiųjų dalyvavimas pamaldose, tinkamai sutvarkyta presbiterijos erdvė, turinti padėti švęsti švenčiausiąjį Slėpinį. Dokumente primenama, jog dėl kokių nors priežasčių negalintys priimti Komunijos turi būti skatinami dalyvauti Eucharistijoje, nes jų dalyvavimas yra tikrai vertingas ir vaisingas. Niekada negalima užmiršti ir ligonių – kunigai, diakonai ar tam parengti Eucharistijos ministrantai turėtų jiems pasitarnauti atnešdami Komuniją. Pabrėžiama ypatinga pagarba Dievo žodžiui, todėl skaityti jį turi tinkamai parengti skaitovai, o homilija turėtų akinti krikščioniškam sąmoningam gyvenimui. Skatintina katechezė apie Eucharistijos liturgijos veiksmus, idant jų aiškėjimas labiau padėtų išgyventi slėpinį ir duotų išganingų vaisių. Vyskupas taip pat atkreipė dėmesį, jog popiežiaus apaštališkajame paraginiame dėmesys sutelktas į Eucharistijos adoraciją, leidžiančią kontempliuoti Kristų ir išganymo slėpinį. Dokumente pabrėžiama, jog adoracija yra viso Bažnyčios socialinio veikimo šaltinis, padedantis nugriauti egzistuojančius socialinius barjerus.

Antrojoje susirinkimo dalyje arkivyskupas Sigitas Tamkevičius aptarė dabarties iššūkius, paaiškindamas, kodėl žiniasklaida intensyviai ieško kunigų bet kokių klaidų ir nuodėmių. Ganytojas atkreipė dėmesį, jog, nepaisant daugybės suinteresuotų juodinti ir šmeižti Bažnyčią įvairiais būdais, dvasininkams svarbiausia išlikti ištikimiems kunigiškajam pašaukimui ir nuolat budėti. Idant nesuteiktų preteksto įvairiausiems kaltinimams, kunigai, nors ir neduoda vienuoliškųjų neturto įžadų, neturėtų gyventi prabangoje, įsigyti nekilnojamojo turto, namų ar pan., per atostogas vykti į prabangias keliones. Be to, kunigams reikėtų nuolat skirti pakankamai laiko malda ir dvasiniam gyvenimui. Kita vertus, iš Vakarų sklindantis spaudimas dvasininkams atstu laikytis nuo vaikų, paauglių, moterų, neturėtų tapti dirbtiniu barjeru sielovados darbui parapijose, nuoširdžiam bendravimui su tikinčiais. Bet kuriuo atveju kunigų veiksmas ir gyvenimo būdas negali provokuoti papiktinimų. Jeigu dėl kunigo kaltės buvo papiktinti žmonės, Bažnyčios vadovybė privalo nuodugnai ir sąžiningai iširti padėti ir tuomet priimti reikiamus sprendimus.

Susirinkimo pabaigoje arkivyskupas atsakė į kunigų klausimus, aptarė kitas arkivyskupijos gyvenimo aktualijas, ypač pasirengimą Šiluvos Švč. M. Marijos apsireiškimo jubiliejui. Ganytojas taip pat ragino dvasininkus palaikyti prieš dvejus metus įkurtą Nacionalinę šeimų ir tėvų asociaciją, šiuo metu pradedančią plėtoti ypač sveikintiną veiklą puoselejant tradicines šeimos vertybes. Susirinkimas užbaigtas bendra malda ir pietumis.

-kasp-

Arkivyskupo Sigito Tamkevičiaus viešnagė Vokietijoje

Kovo 13–15 d. Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininkas Sigitas Tamkevičius ir Lietuvos *Caritas* generalinis direktorius kun. Robertas Grigas Šlezvigo-Holšteino (Schleswig-Holstein) žemės (Vokietija) parlamento kvietimu

lankėsi Kylio (Kiel) mieste. Šlezvigo-Holšteino žemės politinio švietimo centro, forumo „Bažnyčia ir visuomenė“, Vokiečių-lietuvių draugijos surengtame susitikime pagrindinės Kylio katalikų Šv. Mikalojaus parapijos namuose arkivyskupas S. Tamkevičius skaitė paskaitą „Krikščioniškosios vertybės tarp totalitarinės diktatūros ir liberalaus dekadanso“. Paskaitoje itin gausiai dalyvavę regiono politikai, žurnalistai, katalikų ir evangelikų dvasininkai, lietuvių kilmės ar Lietuvoje lankęsi vietos gyventojai ypač domėjosi arkivyskupo S. Tamkevičiaus pagrindine veikla, taikiu tikinčiųjų teisių gynimu sovietų okupacijos metais ir po to sekusiu 6 metų įkalinimu KGB kalėjimuose ir tremtimi Sibire. Prelegentas atsakė į daugybę dalyvių klausimų apie Bažnyčios persekiojimo patirtį ir dabarties iššūkius krikščioniškosioms vertybėms agresyvaus sekuliarizmo sąlygomis – tiek Lietuvoje, tiek Vakarų Europoje.

Arkivyskupas S. Tamkevičius taip pat susitiko su Šlezvigo-Holšteino žemės parlamento pirmininku Martinu Kayenburgu, aplankė Hamburgo arkivyskupą dr. Wernerį Thisseną (į Hamburgo arkivyskupiją, įsteigtą prieš 5 metus, įeina Hamburgo arkivyskupija, Meklenburgo-Vakarų Pomeranijos ir Šlezvigo-Holšteino vyskupijos). Buvo aptarti Bažnyčios ir valstybės santykių Lietuvoje ir Vokietijoje teisiniai aspektai, Bažnyčios indėlis sprendžiant moralines ir visuomenines problemas, krikščionių pastangos apginti esminius Evangelijos principus supagonėjusioje aplinkoje. Šlezvigo-Holšteino žemėje katalikai tesudaro apie 9 procentus gyventojų, tačiau pagrindiniais krikščioniškojo liudijimo klausimais bendradarbiaudami su vyraujančia Evangelikų liuteronų bažnyčia, jie veikia labai aktyviai ir, kaip neretai pasitaiko diasporoje, užima ne vieną svarbų viešojo gyvenimo postą (parlamento pirmininkas Kayenburgas yra praktikuojantis katalikas).

Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius ir kun. Robertas Grigas davė interviu apie Lietuvos ėjimą į laisvę, dabarties iššūkius bei tikinčiųjų atsaką į juos didžiausiam Kylio laikraščiu „Kieler Nachrichten“ („Kylio žinios“) ir *Nord-Deutsche Rundfunk* (Šiaurės Vokietijos radijui). Politinio švietimo centro vadovo Karlo Friedricho Nonnenbroicho, kitų renginio organizatorių lydimi, svečiai iš Lietuvos aplankė įžymias Šlezvigo-Holšteino žemės vietas, susipažino su turtingu šio savito Vokietijos regiono kultūriniu ir religiniu paveldu. Laivininkyste ir žvejų tradicijomis pagarsėjęs, Danijos paribio įtakojamas Šlezvigas-Holšteinas Lietuvai artimas dar ir tuo, kad karo pabaigoje, bėgdami nuo Raudonosios armijos teroro, čia persikėlė daug klaipe diečių.

Arkivyskupo Sigitos Tamkevičiaus paskaitą ir susitikimus su vokiečių politikais, dvasininkais savo dalyvavimu ir sveikinimo kalba pagerbė iš Berlyno atvykęs Lietuvos ambasadorius Vokietijoje Evaldas Ignatavičius.

-kr-g

Seminarai apie vidinį išgydymą

Kovo 8 ir 9 d. Katalikų evangelizacijos centras (KEC) Kauno arkivyskupijos konferencijų salėje jaunimui ir tarnaujantiems Bažnyčioje surengė du susitikimus su Sonja Stark (Belgija) ir Andy Chambersu (Suomija), atstovaujančiais „Gyvųjų vandenių“ (*Living Waters*) ir „Prieš srovę“ (*Crosscurrent*) programoms.

Kovo 8 d. aptarta tema „Jie ir jos. Apie tai, kas nutylima. Lytiškumas. Santykiai. Skaistumas. Kaukės. Draugystė. Problemos. Sprendimas. Jėzus“. Gausiai dalyvavę besimokantys ar studijuojantys jaunuoliai, jaunimo grupių nariai, jų vadovai klausėsi liudijimų apie lytiškumo sampratų problemas, tarpusavio santykių sužeidimus, pagalbą bei išgijimo galimybę

Pasauliečių pranciškonų šventė

Kovo 17 d. Kretingos Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai bažnyčios Kankinių koplyčioje vyko šventė – naujokyno pradžios ir įžadų apeigos.

Šv. Mišių metu, kurias aukojo Mažesniųjų brolių ordino Lietuvos šv. Kazimiero provincijos Kretingos Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai vienuolyno gvardijonas br. kun. Benediktas Sigitas Jurčys OFM, Lietuvos pasauliečių pranciškonų ordino nacionalinis ministras br. Nerijus Čapas OFS į Pasauliečių pranciškonų ordino naujokyną priėmė aštuonis kandidatus iš Kretingos, Plungės, Palangos, Klaipėdos ir Telšių. Po šių apeigų, giedant Šventosios Dvasios himną, naujokyną baigiantys du broliai ir šešios sesės iš Kretingos leidosi į Kankinių koplyčios kriptą, kur prie pranciškonų kankinių altoriaus br. Nerijaus Čapo OFS ir br. kun. Benedikto Sigitos Jurčio OFM akivaizdoje vienas davė amžinuosius, o septyni laikinuosius įžadus. Iš kriptos į koplyčią su degančiomis žvakėmis sugrįžusių įžadą davusiųosius sveikino čia susirinkę jų artimieji, pasauliečiai pranciškonai ir pranciškoniškasis jaunimas, gražiai giedojęs šventės metu. Po šv. Mišių parapijos namuose surengta agapė.

-nč-

„Tikėjimo ir šviesos“ bendruomenių rekolekcijos

Kovo 17 d. Vilniaus arkivyskupijos sielovados centre buvo surengtos Vilniaus „Tikėjimo ir šviesos“ bendruomenių gavėnios rekolekcijos. Konferencijas rekolekcijų dalyviams skaitė bei maldų pratyboms vadovavo misionierius iš Belgijos Josephas Bastinas. Rekolekcijų tema – „Aš atėjau įžiebtį žemėje ugnies ir taip norėčiau, kad ji jau liepsnotų“ (*Lk 12, 49*).

Konferencijų vedėjas, pasitelkęs piešinius, pasakojo apie būtinybę kas kart atnaujinti savo ryšį su Dievu, priimti jo malones, labiau atsiverti Viešpaties veikimui, jo meilės liepsnai pavesti savo gyvenimą. Tai įmanoma savo žaizdas, sunkumus patikint Dievu. Per mūsų silpnumą, negebėjimą, sužeidimus Dievas gali daug nuveikti, nes sunkiausiomis akimirkomis savo gyvenimą patikime jam, neturėdami

kuo daugiau pasikliauti. Misionierius kalbėjo, kad tikėjimo liudytojais, kitų žmonių užtarėjais ir Viešpaties atneštos ugnies, šviesos skleidėjais gali būti kiekvienas pakrikštytasis, tereikia maldoje pavesti konkretų žmogų Kristui, gebėti išklausti kito poreikius, jausmus ir stengtis atpažinti Dievo veikimą. Krikščionys per mažai vienas kitą palaiko maldomis, nedrįsta pripažinti ir paskelbti Kristaus pergalės konkrečioje, net ir pačioje beviltiškiausioje situacijoje. Todėl svarbu nebijoti pasitikėti Dievu, stoti jo aki-vaizdon ir atverti širdį perkeitimui.

Tarp mokymų „Tikėjimo ir šviesos“ bendruomenių nariai giedojo giesmes su judesiais, pritaikytas neįgaliesiems vaikams. Rekolekcijų dalyviai mažose grupelėse dalijosi apie tai, kaip sekasi priimti savo silpnumą, pripažinti sunkumus ir visas savo negalias patikėti Dievui, pasakojo apie priklausymo krikščioniškajai bendruomenei svarbą ir liudijo įsipareigojimų bei tarnystės būtinybę.

Šv. Mišias aukojo vienas iš „Tikėjimo ir šviesos“ bendruomenių kapelionų kun. Ramūnas Mizgiris OFM. Homilijoje kunigas atkreipė dėmesį, kad labai svarbu priimti savo silpnumą ir kad tam dažnai prireikia daug nuolankumo. Daug vertingesnis po savų nuodėmių suvoktas silpnumas, negu po kilnių darbų iškelta puikybė. Rekolekcijos baigėsi palaiminimo giesmėmis ir malda už misionierišką Bažnyčios tarnystę Lietuvoje bei pasaulyje.

-sbuž-

Eucharistijos šventė

Rengiantis Šiluvos Švč. M. Marijos apsišventinimo jubiliejui, kovo 10–11 d. Kauno šv. Jurgio (pranciškonų) konvento koplyčioje surengta Eucharistijos šventė. Ji prasidėjo šeštadienio rytą šv. Mišiomis ir Liturginėmis valandomis (Rytmetine). Išstatytas Švč. Sakramentas koplyčioje adoruotas per naktį iki kovo 11 d. Šeštadienio vakare klausyta išpažinčių, giedotos gavėnios giesmės.

Sekmadienį Eucharistijos liturgijai vadovavo vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas. Jis pasveikino brolius pranciškonus, visoje Lietuvoje su atsidavimu tarnaujančius Dievui ir žmonėms, taip šioje koplyčioje besimeldžiančią tikinčiųjų bendruomenę. Nepriklausomybės atkūrimo šventės

patikint savo žaizdas Jėzui. Vakaro dalyviai svečiams pateikė klausimų, giesmėmis šlovino Dievą, bendravo agapėje.

Po šlovinimo maldos susitikimą vedusi Kauno arkivyskupijos jaunimo centro referentė Lina Žadvydaitė pristatė svečią Andy Chambersą iš Suomijos, Tautų paveldo (*Inheritors of the Nations*) asociacijos (ji rūpinasi Biblijos mokymu, krikščionišku konsultavimu, išgydymo seminarais bei vadovų ugdymu) direktorių, savo bendruomenėje tarnaujantį krikščioniško konsultavimo ir ugdymo srityje. Nuo 1998 m. A. Chambersas darbuojasi ir „Gyvųjų vandenų“, ir „Prieš srovę“ programose.

Pokalbį su jaunimu A. Chambersas pradėjo asmeniškai malda, vėliau savo mintis paremdavo Šventojo Rašto tekstais. Prelegentas kalbėjo apie Dievui lygiai svarbią asmeninių, nematomų žmogaus santykių su kitais sritį, kur „Viešpats taip pat nori tyrumo“. Pasak jo, Dievas atskyrė vyro ir moters prigimtis, nubrėžė fizinių ir emocinių skirtumų ribą, kurią reikia gerbti: žmogus jaučiasi saugus tik tada, kai adekvačiai supranta savo moteriškąją ar vyriškąją tapatybę. Savo gyvenimo skauduliais A. Chambersas paliudijo, kokį nelengvą kelią nueina tie, kurie mėgina tai paneigti, pasiduoda įvairioms priklausomybėms – homoseksualiems ryšiams, pornografijai, alkoholiui. Labai asmeniškame liudijime prelegentas ypač pabrėžė tėvo vaidmenį, nes kaip tik netinkamos vaikystės patirtys dažniausiai vėliau sukelia seksualinių problemų, apsunkina savo lytiškumo supratimą ir bendravimą su kitais. Prelegentas pabrėžė Jėzaus išgydymo galią, prieštaraudamas visuomenėje vyraujančiam požiūriui, jog homoseksualumo įveikti neįmanoma. „Pakviečiau Jėzų į savo gyvenimą, kad jį valdytų“, – sakė prelegentas, dabar trijų vaikų tėvas, papasakojęs sunkius, bet įmanomus žingsnius į susitaikymą su Dievu, su tais, kurių prievartos auka buvo tapęs, bei savimi.

Po pertraukėlės liudijo S. Stark, programos „Gyvieji vandenys“ koordinatore Europoje, viešinti Lietuvoje jau septintą kartą. S. Stark tarnauja dvasinę ir seksualinę prievartą patyrusiems žmonėms, yra padėjusi įsikurti įvairioms pastoracinėms vidinio išgydymo tarnyboms daugelyje šalių. Prelegentė paliudijo savo patirtį apie sužeidimus vaikystėje, kurie vėliau jai trukdė užmegzti ir palaikyti normalius santykius su bendraamžiais. Ji pasakojo apie bedugnę, prie kurios anksčiau ar vėliau atsiduria pasidavusieji įvairioms priklausomybėms. „Alkoholis, pornografiniai filmai greit įtraukia“, – sakė viešnia ir kvietė būti atidiems, rinktis tuos dalykus, kurie skleidžia gyvenimą, o ne veda į mirtį. Pabrėžusi, jog gydančiam Dievui nėra negalimų dalykų, S. Stark liudijo, jog „ne Dievas, o pats sužeistas žmogus dažnai negali ateiti pas Viešpatį, kuris vienintelis pajėgus atverti naujas gyvenimo galimybes“.

Kovo 9 d. toje pačioje salėje S. Stark ir A. Chambersas susitiko su tarnaujančiais Bažnyčioje. Seminare, kurio dalyviams prelegentus pristatė KEC direktorius Jeronimas Serebrinskas, plačiau aptartas vidinio išgydymo procesas, bendruomenės ir susitikimų svarba. O svarbiausias, pasak A. Chamberso, šiame procese yra pats Jėzus, po truputį atskleidžiantis žmogui save ir gydantis mus. S. Stark papasakojo apie „Gyvųjų vandenų“ ir „Prieš srovę“ programas, jų teikiamą galimybę 30 metinių susitikimų metu patirti Jėzus išgydymo malonę per mokymus, bendrą maldą, dalijimąsi su tos pačios lyties asmenimis, užtarimo malda, išpažintį. Tokios grupelės tampa saugi vieta, kur žmonės gali ateiti ir spręsti savo tarpusavio bendravimo, tapatumo problemas, įveikti dažniausiai jų sukeliamas priklausomybes.

-kasp-

Vyrų maldos popietė

Kovo 18 d., Šv. Juozapo iškilmės išvakarėse, Vilniaus šv. Pranciškaus Asyžiečio (bernardinų) bažnyčioje vyko tradicine tapusi ir vis daugiau jaunų ir vyresnių vyrų įtraukianti penktoji vyrų maldos popietė. Prieš Dievo žodžio pamaldas, kurioms vadovavo kun. Algis Malakauskis OFM ir kun. Andrius Nenėnas OFM, vyrams buvo išdalyti lankstinukai su skaitinių ir maldų tekstais. Pamaldose džiazo improvizacijas atliko Eugenijus Kanevičius ir Jan Maksimovič. Vyrai drauge meldėsi Šventajai Dvasiai, prašydami jos atėjimo į visas vyriškas baimes, rūpesčius, nuodėmes, prarajas, kad jos prisilietimu augų tikėjimas ir išsisklaidytų neviltsis.

Mokymą pamaldose pasakė kun. Kęstutis Brilius MIC. Kunigas pasidalijo mintimis apie vyriškas baimes. Daugelis tvirtų ir drąsių vyrų bijo ateities, ateinančios gyvybės, tiesos ieškojimo. Kunigas pabrėžė, kad katalikui vyrui dera drąsiai leistis į tikėjimo brandinimo kelionę, apsvarstyti, kaip jis supranta Dievą, ieškoti argumentų, ginčytis, grumtis šioje tiesos kovoje. Vyrai dažnai remiasi logika, todėl argumentų kalba jiems labai svarbi. Tokioje tiesos paieškoje reikia būti labai sąžiningam, vadovautis atvirumu, o ne priimti vien tai, kas naudinga ir malonu. Persvarstant savo Dievo sampratą, svarbu Viešpaties nematuoti daiktais ar kitais žmonėmis. Dievas matuojamas tik pačiu savimi. Jį pažinti galime tik per Kristų, jo regimą žemiškąją veikimą, ir per Šventąją Dvasią, jos neapčiuopiamą veikimą. Katalikas vyras, savo ateitį susiejęs su Kristumi, išileidęs jį į visas savo gyvenimo sritis, bus laimingas, nes jo gyvenimo kryptis ves į dangų.

Keli vyrai atvirai paliudijo savo santykių su moterimis istorijas, pasidalijo gyvenimo prasmės ieškojimų ir tikėjimo atradimo sunkumais bei džiaugsmams. Geriausia, ką šeimos tėvas gali duoti vaikams – tai meilė savo žmonai, kaip geriausias ir paveikiausias pavyzdys, pamokymas bei dovana. Pamaldos baigėsi bendra malda ir palaiminimu. Po apeigų vyrai galėjo draugiškai pabendrauti prie arbatos puodelio.

Vyrų maldos ir pasidalijimo grupė, teikianti galimybę tarp bendraminčių ugdyti religingumą pagal vyriškos mąstysenos principus Vilniaus šv. Pranciškaus Asyžiečio (bernardinų) bažnyčioje renkasi kiekvieną trečiadienį po 18 valandos šv. Mišių.

-sbuž-

proga ganytojas taip pat pakvietė melstis už Lietuvą.

Savo homilijoje vysk. J. Ivanauskas pabrėžė gavėnios kelionę į atsivertimą, kad žmogus savo gyvenimo kryžkelėse nenusigrežtų nuo Viešpaties, bet prie jo artėtų. Apibūdinęs Mergelę Mariją kaip Kristaus bendradarbę, ganytojas pabrėžė jos išskirtinę reikšmę išganyto darbe. Priminęs Marijos apsišviešimo vietas pasaulyje, ganytojas sakė, jog „Dievo Motinos apsišviešimas Šiluvoje – išskirtinė dovana mums; Marija kalba mums dabar, kviečia atverti savo širdis motiniškai meilei.“ Baigdamas vysk. J. Ivanauskas ragino nešti Šiluvos žinią visiems tikėjimo broliams ir seserims.

Šv. Mišių, kurias transliavo *Marijos radijas*, pabaigoje buvo pagarbintas Švč. Sakramentas ir juo palaiminti pamaldų dalyviai.

-kasp-

Kredito unijos visuotinis susirinkimas

Kovo 9 d. Kristaus Prisikėlimo bažnyčios konferencijų salėje vyko Kauno arkivyskupijos kredito unijos narių visuotinis susirinkimas. Ši 1996 m. spalio 23 d. įsteigta, o 1997 m. kovo 8 d. gavusi veiklos licenziją kredito unija šiemet švenčia 10 metų sukaktį, tad susirinkime prisiminta įkūrimo istorija ir pagerbti jos steigėjai bei aktyviausi nariai. Unijos valdybos pirmininkas ir administratorius kun. Jonas Stankevičius įteikė apdovanojimus pirmiesiems steigėjams, indėlininkams. Susirinkime dalyvavo arkivyskupas metropolitaitas Sigitas Tamkevičius.

Prel. Vytauto Stepono Vaičiūno OFS vadovaujame susirinkime buvo aptarta stebėtojų tarybos ataskaita dėl unijos valdymo, pateiktos revizoriaus, paskolų komiteto, valdybos ataskaitos, taip pat 2006 metų finansinės-ūkinės veiklos ataskaita. Ši unija, siekianti labiau pasitarnauti savo narių reikmėms, nei uždirbti pelno, praėjusiais metais dirbo pelningai ir turėjo per 1,5 tūkst. litų pelno. Visuotiniame narių susirinkime buvo patvirtintas unijos veiklos planas iki 2009 metų. Be kita ko, susirinkime pradėta svarstyti galimybė pakeisti šios unijos pavadinimą, idant jis labiau atitiktų tikrovę, nes kadangi jos nariais gali tapti ne tik Kauno arkivyskupijos, bet ir kitų vyskupijų bei religinių bendrijų atstovai.

-kasp-

Nauji leidiniai

Jacques Gauthier. Trokštu! Nuo mažosios Teresėlės iki Motinos Teresės. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2007. – 118 p.

Koks gelminis ryšys sieja šv. Teresę Lizietę ir pal. Motiną Teresę? Tai Jėzaus troškulys. Turima omenyje ne tai, kad jos trokšta Jėzaus, o tai, kad Jėzus trokšta mūsų, trokšta jų. Abi Teresės esmingai jungia ryžtingas troškimas numalšinti Jėzaus troškulį, guosti Jį dėl masinio žmonių abejingumo, pasotinti Jo meilės troškimą, mylėti Jį per kitus žmones, atsiduodant Jo meilei, tapti atviram atstumtiems Jo širdies švelnumo gūsiams. Šios dvi Dievo išrinktos liudytojos, kad mums atskleistų Jo trokštančią meilę, žengia mažuoju pasitikėjimo ir atsizadėjimo keleliu, kuriuo eiti gali kiekvienas.

Keliais žodžiais

Klaipėda. Kovo 4 d. Klaipėdos šv. Kazimiero parapija šventė titulinis parapijos atlydus. Šventėje dalyvavo ir pamokslus sakė kunigas Kazimieras Žutautas. Po šv. Mišių aukos vyko šventiniai renginiai Aklųjų ir silpnaregių kultūros centre. -kss-

Kaunas. Kovo 7 d. Kristaus Prisikėlimo bažnyčios konferencijų salėje vyko Kauno I dekanato parapijų ir rektoratų katechetų ir visų dirbančiųjų katechezės srityje susitikimas su vyskupu augziliaru Jonu Ivanausku. Susitikime dalyvavo ir Kauno I dekanato dekanas kun. Vytautas Grigaravičius, arkivyskupijos Katechetikos centro vadovas Artūras Lukaševičius, I dekanato parapiinės katechezės vadovė Nijolė Kulėšienė bei parapiinės katechezės, vaikų rengimo Sutaikinimo ir Eucharistijos sakramentams programos autorės, Katechetikos centro darbuotojos Aldona Girininkienė ir Jolanta Jančiukienė. Susitikimo metu, be kita ko, akcentuoti pagrindiniai momentai rengiantis Švč. M. Marijos apsireiškimo Šiluvoje 400 metų Jubiliejui. -nk-

● Kovo 19 d. Kauno arkivyskupijos jaunimo centre vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas susitiko su jaunuimu. Susitikime dalyvavo Kauno aukštųjų mokyklų kapelionai, akademinės sielovados referentės, studentai, parapijų jaunimo grupių nariai su savo vadovais, tarp kurių buvo ir parapijų vikarų, įvairių kongregacijų seserų. Vysk. J. Ivanauskas kvietė jaunimą gavėnios metu apsvarstyti iš pirmo žvilgsnio paradoksaliai skambančią gavėnios džiaugsmo temą, taip pat atsivertimo svarbą kelyje į Prisikėlimo šventę bei ištikimybę savo pašaukimui kaip džiaugsmo šaltinį. -kasp-

● Kovo 19 d. Kauno Gerojo Ganytojo parapijoje buvo švenčiama Šv. Juozapo – šeimos ir visos Katalikų Bažnyčios globėjo – šventė. Šv. Mišias aukojęs parapijos klebonas kun. teol. lic. Jonas Stankevičius kvietė susirinkusius prašyti šv. Juozapo užtarimo ir globos parapijos šeimoms. Po šv. Mišių katechezės salėje vyko seminaras šeimoms, kurį vedė Kauno arkivyskupijos šeimos centro psichologė Zita Vasiliauskaitė. Šeimos diskutavo apie tai, kaip išsaugoti tarpusavio meilę, kaip geriau suprasti vienas kitą. Didelis dėmesys buvo skirtas bendravimo su paaugliais ypatumams. Po seminaro diskusijos tęstos prie arbatos puodelio. -kjs-

PALAIMINTOJO ARKIVYSKUPO JURGIO KANONIZACIJOS PROCESAS

Šiomet birželio 28 d. sukaks 20 metų nuo palaimintojo arkiv. Jurgio Matulaičio beatifikacijos – paskelbimo palaimintuoju. Beatifikacijos procesas, pradėtas 1953 m., truko daugiau nei trisdešimt metų ir buvo sėkmingai baigtas 1987 m., Šventajam Tėvui patvirtinus arkivyskupo Jurgio užtarimu patirtą stebuklą. Ši beatifikacija buvo didžiulė Dievo dovana Lietuvai minint 600 metų Krikšto jubiliejų. Tačiau tai tik pirmasis žingsnis kanonizacijos – šventumo garbės link. Nėra abejonės, kad arkivyskupas Jurgis vertas šios garbės ir vieną dieną tikrai jos susilauks. Tą byloja jau vien padėkos už patirtas per jo užtarimą malones, kurių nuo 1953 m. iki 1987 m. „Beatifikacijos proceso žiniuose“ buvo paskelbta bemaž 1000. Kad Bažnyčia paskelbtų jį šventuoju, reikia ir žmogiškų pastangų. Šie jubiliejiniai metai, kai minėjome pal. Jurgio mirties 80-ąsias metines, ypač svarbūs siekiant pagyvinti kanonizacijos procesą.

2007 m. vasario 7–9 d. Marijonų vienuolijos generaliniuose namuose Romoje vyko Marijonų vienuolijos generalinio postulatoriaus ir jo pagalbininkų – vicepostulatorių susitikimas. Lietuvai jame atstovavo vicepostulorius kun. Vytautas Brilius MIC bei – pirmą kartą istorijoje – Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo vargdienių seserų vienuolijos vyr. vadovės s. Ignės Marijošiūtės (kuria generalinis postulorius kun. Wojciechas Skora vicepostulatore paskyrė 2006 m. gruodžio 13 d. dekretu) atstovė.

Generalinio postulatoriaus užduotis – rūpintis visų iškilų Marijonų vienuolijos sūnų šventumo pripažinimu Bažnyčioje. Tačiau šiame posėdyje ypač daug dėmesio buvo skirta būtent palaimintojo arkivyskupo Jurgio Matulaičio kanonizacijos proceso klausimams.

Susitikimo metu vicepostuloriai dalijosi patirtimi apie pal. Jurgio Matulaičio ir kitų Marijonų palaimintųjų bei Dievo tarnų šventumo garso sklaidą, numatė bendras užduotis ateičiai bei aptarė konkretaus jų įgyvendinimo kiekviename krašte ypatumus.

Posėdžio pabaigoje generalinis postulorius suformulavo keletą nurodymų ir išvadų, tarp kurių ypač svarbus šis: *skirti kuo daugiau dėmesio liudijimų apie malones, patirtas per palaimintojo Jurgio užtarimą, rinkimui ir platinimui.*

Esame tikri, kad ir mūsų tėvynėje daugybė žmonių šaukėsi ir šaukiasi palaimintojo Jurgio užtarimo ir patiria malonių. **Prisidėdami prie generalinio postulatoriaus raginimo, abu vicepostuloriai Lietuvoje – ses. Ignė ir kun. Vytautas – nuoširdžiai prašo pranešti** apie patirtą malonę Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo vargdienių seserims (Šv. Kryžiaus namai, Daukanto a. 1, LT-01122, Vilnius, tel. 8-5-260 9347) arba tėvams marijonams (Laisvės al. 101a, LT-44291, Kaunas, tel. 8-37-229965). Liudijimai apie patirtas malones ir padėkos už jas yra svarbūs kanonizacijos bylai, nes jie ženklina ir išreiškia visų mūsų meilę palaimintajam ir mūsų pasitikėjimą jo užtarimu. Maža to, tik meldamiesi ir tikėdami galime sulaukti ir oficialiai patvirtinto stebuklo, kurio reikia, kad palaimintasis Jurgis būtų paskelbtas šventuoju. Nuoširdžiai dėkojame visiems, kurie atsiliesite.

Ses. Ignė Marijošiūtė MVS
Kun. Vytautas Brilius MIC

PIRMOJI SAVAITĖS DIENA

Kristaus Prisikėlimas – Velykos
Jn 20, 1–9

Krikščioniškos pasaulėžiūros ir gyvenenos testu gali būti klausimas: kokia diena prasideda savaitė? Pasak Evangelijos, pirmoji savaitės diena – sekmadienis. Ši diena nėra tik „savaitgalis“. Tai būtų prailgintas šventimas pagal žydiškąją tradiciją. Žydai švenčia šabą kaip ramybės ir poilsio dieną, o krikščionys sekmadienį – kaip aukščiausio kūrybinio pakilimo dieną. Sekmadienis yra naujos pradžios diena. Tačiau ta pradžia priklauso ne nuo mūsų. Tiesa, pirmadienį pradėdame naują darbo savaitę. Mes, krikščionys, tikėjimu jungiamės prie išganomojo Dievo veikimo ir švenčiame jį sekmadienį. Pagonys mato prasmę savo veikloje bei darbuose, todėl pradeda savo savaitę pirmadieniu.

Sekmadienis yra pirmoji kūrybos ir naujo kūrimo diena. Pagal vaizdų Biblijos pasakojimą šią pirmąją dieną Dievas sutvėrė pasaulį. Dievas tarė: „Tebūna šviesa!“, ir tapo šviesu. Tai buvo pirmąją dieną. Pirmąją savaitės dieną Dievas prikėlė savo Sūnų iš numirusių ir tuo pradėjo kurti naują dangų ir naują žemę. Jėzaus kapo tamsybėje nušvito šviesa. Jėzus prisikėlė iš numirusiųjų atsimainiusiu kūnu. Šviesa suspindi mirtingoje mūsų žmogiškosios egzistencijos tamsybėje. Mums nušvito netikėta viltis: prisikėlęs Kristus padarys mūsų vargingą žmogiškąjį kūną panašų į savo šlovingąjį kūną. Taigi klausimas, kas yra sekmadienis, nėra vaikiškas žaidimas skaičiais. Tai lemiamas krikščioniškos gyvenenos klausimas: ką mes švenčiame? Šabą ar sekmadienį? Ar sekmadienį švenčiame kaip šabą ar kaip sekmadienį? Dieviškasis Jėzaus prikėlimo darbas stoja lygia greta su dieviškuoju pasaulio sukūrimo darbu. Kiekvienas metų sekmadienis yra Velykų sekmadienis: Eucharistijos šventimu Jėzaus prisikėlimas nušviečia švenčiančią bendruomenę.

Velykų Evangelijoje pasakojama apie Petrą ir Joną. Jie buvo draugai nuo jaunystės, vėliau Kafarnaume priklausė tai pačiai žvejų bendrijai. Veikiausiai jau anuomet išryškėjo Petro vadovavimo gabumai. Jėzus paskyrė Petriui ypatingą vaidmenį tarp savo mokinių, pavadindamas jį „Petru – Uola“. Kita vertus, Jonas buvo Jėzaus mylimasis mokinys. Jonas vienintelis iš dvylikos stovėjo po Jėzaus kryžiumi. Po išsižadėjimo Petras tarsi išnyksta iš Evangelijoje aprašomų įvykių akiračio, tačiau Velykų rytą abu bičiulius vėl matome drauge. Jie bėga prie tuščio Jėzaus kapo. Evangelistas Jonas perteikė įvykius įvaizdžiais, parodančiais gilesnę tikrovę. Jono evangelijoje įžvalgiai atskleidžiama Petro tarnystė ir veikimo būdas.

Velykų Bažnyčią apibūdina dvi struktūros: Petro autoritetas ir vadovavimo tarnystė, ir gausi charizmų Jono meilė. Juodu abu ieško prisikėlusio Viešpaties. Jonas dažnai pralenkia Petrą. Jis pirmasis pamato (meilė daro jį įžvalgų), jis pirmasis įtiki. Tačiau Jonas užleidžia Petriui pirmenybę. Bažnyčiai reikia abiejų – Petriui reikia Jono, o Jonui reikia Petro. Be Petro Bažnyčiai iškiltų pavojus išsisklaidyti, o be Jono – sustingti. Iš Petro bus pareikalauta didesnės meilės pagal jam patikėtos tarnystės mastą. Tačiau Petro tarnystė neišsemiamą vien meile. Jonas turi užleisti Petriui pirmenybę, nors pats tikėjimu ir meile yra jį pralenkęs. Dažnai jiems būna nelengva išlaikyti teisingą tvarką ir pavaldumą. Jie neturi leisti būti supriešinami ar kitų manipuliuojami. Jie turi įsisąmoninti, jog drauge eina tuo pačiu keliu, skubėdami ir susiję draugystės ryšiais ieško prisikėlusio Viešpaties, kad jį paliudytų.

Kas mokinius įtikina Jėzaus prisikėlimu? Mums svarbus šis klausimas, nes jų įsitikinimas sudaro mūsų įsitikinimo pamatą. Mokiniai išvydo tuščią kapą. Kaip interpretuoti šį faktą? Tai negalėjo būti kapo apiplėšimas, nes gulėjo paliktos drobulės. Kokie plėšikai galėjo sau leisti išvynioti lavoną iš drobulių, o skarą sulankstyti ir padėti atskirai? Kokia būtų tokio elgesio prasmė? Plėšikams Jėzaus kapas nebuvo įdomus. Vėsi žinojo, kaip vargingai Jėzus gyveno ir mirė: iš šio kapo nevertėjo tikėtis jokių vertybių. Lininės drobulės atrodė taip, tarsi jos būtų sukritusios po to, kai iš jų išgaravo Jėzaus kūnas. Kas apskritai galėjo būti suinteresuotas pašalinti Jėzaus kūną? Aukštieji kunigai to tikrai nesiekė. Jiems buvo svarbu, kad Jėzus tikrai numirė. Jų įsitikinimu, tuo reikalas buvo visam laikui sutvarkytas. Visiems abejojantiems, turintiems bent menką vilties kibirkstėlę, kad Jėzus atneš išgelbėjimą, bus galima nurodyti kapą su dūlėjančiu lavonu. Palaikai kaip įrodymas ir argumentas turėjo likti kape ir patvirtinti aukštųjų kunigų neklystamumą. Juk nuo miesto vartų iki kapo buvo vos kelios minutės kelio.

Prie atviro ir tuščio kapo stovintiems mokiniams liko tik viena galimybė: įtikėti tuo, ką Jėzus jau prieš tai daug kartų kalbėjo tiesiogiai ar palyginimais. Viešpats tikrai prisikėlė! Jis kėlėsi iš kapo, nuvainikavo mirtį nauju gyvenimu. Mokiniai palengva, dvejodami žengė į šią naują tikrovę. Dėl tikėjimo Jėzaus prisikėlimu nuo pat pradžių teko kovoti. Anuomet šią žinią sunku buvo priimti kaip savaimę suprantamą akivaizdybę, nelengva ir dabar. Pasakojimas apie prisikėlimą anuomet kirtosi su žydų mąstysena. Tai iššūkis ir mūsų tikėjimui.

TOMO ŽODIS

II Velykų sekmadienis (C)

Jn 20, 19–31

Tomas nenori pasitenkinti antrinio liudytojo statusu. Nors jis yra vienas iš dvylikos, jam nepakanka kitų apaštalų liudijimo. Jis būtinai nori būti tiesioginis įvykių dalyvis. Nori būti tikras pasitikėdamas ne vien savo akimis, bet tai pat paliesdamas rankomis. Priklausydamas apaštalų būriui Tomas manosi turįs bent jau „lygią teisę“, kaip ir kiti apaštalai, pagrįsti savo tikėjimą matymu ir kitomis juslėmis. Jis daro eksperimentą su prisikėlusiu Viešpačiu – ranka apčiuopia žaizdą Jėzaus šone. Tomas tampa pavyzdžiu tiems žmonėms, kuriems neužtenka kitų liudijimo. Jėzus turi ieškoti individualios priegios į jų širdį.

Tokie žmonės pasikliauja vien savo pojūčiais ir laiko juos neklaidingais. Ar tai negali būti apgaulinga? Kaip Tomas gali patikrinti, jog tas žmogus, kurio žaizdas jis apčiuopinėjo, yra tikrai Jėzus? Kur garantija, kad ranka jis geriau apčiuops prisikėlusio Viešpaties slėpinį? Ar tikėjimas gali būti grindžiamas juslėmis, net juntamomis aiškiai ir tiesiogiai? Kuo iš tikrųjų tiki Tomas?

Tomui pakanka išvysti Jėzų ir išgirsti jo balsą. Be abejo, didžiausią įspūdį jam padarė tai, kad Jėzus taip įžvalgiai permatė jo širdį. Iš Jėzaus širdies kylantis pažinimas parklupdė Tomą ant kelių. Galbūt jis gėdinosi, kad Viešpats matė jo netikėjimą ir iškeltas sąlygas. Tomas pasijuto esąs visiškai Jėzaus rankose. Jis išgyveno tai, kad su Jėzumi negalima derėtis dėl tikėjimo sąlygų, kad Jėzaus akivaizda šias sąlygas padaro gėdingas.

Apaštalų matymas ir tikėjimas yra mūsų, nemačiusiųjų, tikėjimo pamatas. Apaštalų liudijimo mūsų tikėjimui turi pakakti. Prisikėlusįjį regime apaštalų akimis. Palaiminimas, skirtas nemačiusiems ir įtikėjusiems, galioja daugybei visų laikų krikščionių. Jėzus panorėjo išskirti ir pagirti „Tomo dvasinius bičiulius“, pažadėdamas dangaus palaimą – juk jiems tikėti sunkiau negu tiesiogiai mačiusiems bei girdėjusiems. Šie tikintieji turi įveikti laiko ir vietos distanciją, atsispirti abejonėms dėl apaštalų liudijimo.

Iki tol galiojusį principą „pamatyti ir įtikėti“ pakeičia principas „išgirsti ir įtikėti“. Krikščionis iš esmės yra klausantysis. Viena iš pagrindinių krikščionio dorybių – gebėjimas klausytis. Tikėjimui pavojinga viskas, kas menkina šį gebėjimą. (Žinoma, šios pastabos negalioja žmonėms, turintiems biologinių klausos sutrikimų.) Pavojinga maudytis paskalų balose ar nukreipti ausį vien į tai, ką norisi išgirsti. Taip pat pavojinga per daug kalbėti, bėgti nuo tylos, užsidaryti ir pasitenkinti vien savimi. Apaštalas Paulius sako, kad tikėjimas ateina iš klausymo. Jam žodis yra reikšmingesnis už vaizdą. Taigi žodiniam perdavimui, o ne atvaizdui teiktina pirmenybė. Vadovaujantis vien vizualumu būtų sunku suvokti krikščionybės žinią. Žinoma, tai nemenkina atvaizdų prasingumo ir jokių būdu nėra susiję su Senojo Testamento draudimu vaizduoti Dievą: jis panaikintas Dievo Sūnaus, kuris yra Tėvo atvaizdas, įsikūnijimu. Vis dėlto mums, vėlyvųjų laikų krikščionims, pagrindinis tikėjimo žinios nešėjas yra žodis.

Tomas taip pat sutinka Jėzų žodyje. Jis sušunka: „Mano Viešpats ir mano Dievas“. Dabar jis iš tikrųjų žino, kas yra Jėzus – tai ne vien bendrinis pasaulio ir visatos Viešpats, bet „mano Viešpats“. Tomas savo išpažinimu pareiškia, kad nuo šiol atsiduoda „savo Viešpačiui“ ir tampa jo nuosavybe. Nuo šiol Jėzus bus visų Tomo žingsnių bei sprendimų matas. Teokratiškai išauklėto žydo Tomo lūpose žodis „Viešpats“ reiškia neištariamą Dievo vardą. Abiem kreipiniais Tomas išreiškia tą patį: „Mano Viešpats Dievas“. Jo šūksnis yra tikėjimo išpažinimas, malda ir pagarbinimas. Tomas sutinka nebe tolimą ir visiems bendrą Dievą, bet Jėzuje konkrečiai pasirodžiusį Dievą. Jis yra artimas, regimas, girdimas, išgyvenamas, žmogumi įsikūnijęs Dievo Sūnus, vienintelis tarpininkas tarp Dievo ir žmonių. Gimus ir prisikėlus Kristui, visos pastangos artėti prie Dievo aplenkiant Kristų pasmerkotos žlugti. Niekas negali rinktis kito kertinio Dievo bendrijos akmens, išskyrus tą, kuris jau yra padėtas, – Jėzų Kristų.

Mes, vėlyvųjų laikų krikščionys, esame ne nuskriausti, bet veikiau privilegijuoti Jėzaus amžininkų atžvilgiu: mūsų tikėjimas nėra grindžiamas regėjimu, tačiau vis dėlto jis nėra aklas. Tikėjimas mums, kaip ir aniems, laiduoja amžinąjį gyvenimą.

Popiežius Jonas Paulius II

Apaštališkasis laiškas

Divini Amoris Scientia

Šventoji Kūdikėlio Jėzaus ir Švenčiausiojo Veido Teresė skelbiama visuotinės Bažnyčios mokytoja

1. Dieviškosios meilės, kurią gailestingumo Tėvas lieja per Jėzų Kristų Šventojoje Dvasioje, mokslas yra dovana, duodama mažutėliams ir nuolankiesiems, idant jie pažintų ir skelbtų karalystės slėpinius, paslėptus nuo gudriųjų ir išmintingųjų. Todėl Jėzus pradžiugo Šventąja Dvasia, šlovindamas Tėvą, kuris to malonin-gai norėjo (plg. *Lk 10, 21–22; Mt 11, 25–26*).

Motina Bažnyčia taip pat džiaugiasi, kad istorijos tėk-mėje Viešpats vis apsieiškia mažutėliams ir nuolan-kiesiems, duodamas savo išrinktiesiems galios per Dva-sią, kuri „visa pažįsta, net Dievo gelmes“ (*1 Kor 2, 10*), kalbėti apie „mums suteiktas Dievo dovanas. Apie tai ir kalbame ne mokytais žmogiškosios išminties žodžiais, bet tais, kurių išmokė Dvasia, – dvasiniais žodžiais aiš-kindami dvasines tiesas“ (*1 Kor 2, 12–13*). Taip Šventoji Dvasia veda Bažnyčią į pilnutinę tiesą, suteikdama jai įvairių dovanų, puošdama ją savo vaisiais, atjauninda-ma Evangelijos galybe ir suteikdama galios jai atpažinti laiko ženklus, idant ji vis geriau vykdytų Dievo valią (plg. *Lumen gentium, 4, 12; Gaudium et spes, 4*).

Tarp mažutėlių, kuriems karalystės slėpiniai buvo itin ypatingai apreikšti, skaisčiai spindi Kūdikėlio Jėzaus ir Švenčiausiojo Veido Teresė, Basųjų karmeličių ordi-no vienuolė profesė, šįmet minime 100-ąsias jos įžen-gimo į dangaus tėvynę metines.

Per savo gyvenimą Teresė atrado „naujos šviesos, paslėptų ir mistinių prasmių“ (*Ms A, 83v*) ir gavo iš dieviš-kojo Mokytojo tą „meilės mokslą“, kuri jį ypač savitai perteikė savo raštuose (plg. *Ms B, 1r*). Šis mokslas yra jos puiki karalystės slėpinio pažinimo ir asmeninio malonės patyrimo išraiška. Jį galima laikyti ypatinga Evange-lijos išminties malone, kurią Teresė, kaip ir kiti šventieji bei tikėjimo mokytojai, gavo per maldą (plg. *Ms C, 36r*).

2. Jos gyvenimo pavyzdys ir evangelinė doktrina mūsų amžiuje buvo veikiai, visuotinai ir nuolat priimami. Tarytum sekdamas jos ankstyva dvasine branda, jos šven-tumą Bažnyčia pripažino po kelerių metų. Ištis 1914 m. birželio 10 d. Pijus X pasirašė dekretą, pradėdamas jos beatifikacijos bylą. 1921 m. rugpjūčio 14 d. Benediktas XV viešai pripažino herojiškas Dievo tarnaitės dorybes ta proga sakydamas pamokslą apie dvasinę kūdikystę. Pi-jus XI 1923 m. balandžio 29 d. paskelbė ją palaimintąja. Netrukus, 1925 m. gegužės 17 d., tas pats popiežius ją

kanonizavo neapbrėpiamos minios, susibūrusios Šv. Pet-ro bazilikoje, akivaizdoje, išryškindamas jos dorybių spindesį ir jos doktrinos savitumą. Po dvejų metų, 1927 m. gruodžio 14 d., atsiliepdamas į daugelio misio-nierių vyskupų prašymą, jis paskelbė Teresę drauge su šv. Pranciškumi Ksaveru misijų globėja.

Pradedant šiais pripažinimo veiksmais dvasinis Kūdi-kėlio Jėzaus Teresės spinduliavimas augo Bažnyčioje ir sklido po pasaulį. Daug pašvęstojo gyvenimo insti-tutų ir bažnytinių judėjimų, ypač jaunose Bažnyčiose, pasirinko ją savo globėja ir mokytoja, sėdamiesi įkvė-pimo iš jos dvasinės doktrinos. Jos žinią, dažnai su-traukiamą į vadinamąjį „mažąjį kelią“, kuris yra ne kas kita, kaip evangelinis šventumo, skirto visiems, kelias, studijavo teologai ir dvasingumo mokovai. Pa-saulyje buvo statomos ir pašvenčiamos Viešpačiui, pa-vedant Lizjė (*Lisieux*) šventosios globai, katedros, bazili-kos, šventovės ir bažnyčios. Ji gerbiama įvairių Rytų ir Vakarų apeigų Katalikų Bažnyčioje. Nemažai tikinčiųjų patyrė jos užtarimo galią. Daugelis pašauktųjų į kuni-giškąją tarnybą ar pašvęstąjį gyvenimą, ypač misijose ir klauzūroje, dieviškąją savo pašaukimo malonę sieja su jos užtarimu ir pavyzdžiu.

3. Bažnyčios ganytojai, pradedant mano pirmtakais, šio amžiaus popiežiais, laikę jos šventumą pavyzdžiu visiems, taip pat pabrėžė, kad Teresė yra dvasinio gy-venimo mokytoja savo paprasta ir sykiu gilia doktri-na, kurią ji, vadovaujama dieviškojo Mokytojo, sėmė iš Evangelijos šaltinių ir be galo paveikiai perteikė savo broliams bei seserims Bažnyčioje (plg. *Ms B, 2v–3r*).

Ši dvasinė doktrina mus pasiekė pirmiausia per jos autobiografiją, sudarytą iš trijų paskutiniams gyvenimo metais parašytų rankraščių ir išleistą praėjus metams po jos mirties pavadinimu *Histoire d'une Ame* – „Vienos sielos istorija“ (Lizjė 1898). Ji sukėlė nepaprastą, iki šiol neslūgstantį susidomėjimą. Ši autobiografija, išversta drauge su kitais šventosios raštais į maždaug 50 kalbų, Teresę padarė žinomą visuose pasaulio kraštuose, net-gi ne Katalikų Bažnyčioje. Prabėgus šimtmečiui po jos mirties, Kūdikėlio Jėzaus Teresė ir toliau pripažįstama kaip viena didžiausių mūsų laikų dvasinio gyvenimo mokytojų.

4. Tad nenuostabu, kad Apaštalų Sostas gavo daugy-bę prašymų suteikti jai Visuotinės Bažnyčios mokyto-jos vardą.

Paskutiniams metais, ypač čia pat prisiartinus tinkamai progai – jos mirties šimtosioms metinėms, tų prašymų vis daugėjo, įskaitant ir vyskupų konferencijų. Be to, vyko mokslinės konferencijos ir pasirodė daugybė pub-likacijų, aiškinančių, kaip Kūdikėlio Jėzaus Teresė įgijo nepaprastos išminties ir kad jos doktrina padeda dau-gybei visų gyvenimo luomų vyrų bei moterų pažinti ir pamilti Jėzų Kristų bei jo Evangeliją.

Turėdamas prieš akis šiuos faktus nusprendžiau rūpestingai iširti, ar Lizjė šventoji atitinka būtinas sąlygas, kad jai būtų suteiktas Visuotinės Bažnyčios mokytojos vardas.

5. Šiomis aplinkybėmis man malonu trumpai priminti kai kuriuos Kūdikėlio Jėzaus Teresės gyvenimo įvykius. Ji gimė Alansone (*Alençon*), Prancūzijoje, 1873 m. sausio 2 d. Po poros dienų buvo pakrikštyta Dievo Motinos (*Notre Dame*) bažnyčioje, suteikiant Marijos Pranciškos Teresės (*Marie-Françoise-Thérèse*) vardą. Jos tėvų – Liudviko Marteno ir Zelijos Geren (*Louis Martin, Zélie Guérin*) – herojiškas dorybes aš neseniai pripažinau. Po motinos mirties 1877 m. rugpjūčio 28 d. Teresė drauge su visa šeima išsikelia į Lizjė miestelį. Čia gaubiama tėvo ir seserų meilės ji ugdoma sykiu reikliai ir švelniai.

Besibaigiant 1879-iesiems ji pirmą kartą priima Atgailos sakramentą. Per 1883 m. Sekmines gauna ypatingą malonę – Dievo Motinos Nugalėtojos užtarimu išgydoma iš sunkios ligos. Lizjė benediktinių parengta 1884 m. gegužės 8 d. priima pirmąją Komuniją, gilų pasirėngimą vainikuoja išskirtinė glaudaus susivienijimo su Jėzumi malonė. Po kelių savičių, tų pačių metų birželį, ji priima Sutvirtinimo sakramentą, gyvai suvokdama, kad Šventosios Dvasios dovana padaro ją Sekminių malonės asmenine dalininke. Per 1886-ųjų Kalėdas išgyvena gilų dvasinį patyrimą, kurį aprašo kaip „visišką atsivertimą“. Todėl Teresė įveikia motinos netekties sukeltą emocinį silpnumą ir ima „bėgti milžino žingsniais“ tobulumo keliu (plg. *Ms A, 44v–45v*).

Teresė nori pasirinkti kontempliatyvų gyvenimą, kaip ir jos seserys Polina bei Marija Lizjė Karmelyje, bet jai trukdo jos jaunumas. Per piligriminę kelionę į Italiją, aplankiusi Šventąjį Loreto namelį ir Amžinojo miesto vietas, 1887 m. lapkričio 20 d. popiežiaus suteiktoje Lizjė vyskupijos tikintiesiems audiencijoje ji su dukteriška drąsa prašo Leoną XIII leisti jai stoti į Karmelį penkiolikos metų amžiaus.

1888 m. balandžio 9 d. ji įstoja į Lizjė Karmelį, jame kitų metų sausio 10 d. gauna Švč. Mergelės Marijos ordino abitą ir 1890 m. rugsėjo 8-ąją, Mergelės Marijos Gimimo šventės dieną, duoda vienuolinius įžadus. Karmelyje ji išipareigoja tobulumo keliui, kuri nustatė Motina Steigėja Jėzaus Teresė, su nuoširdžiu užsidegimu ir ištikimybe atlikdama įvairias bendruomenės jai patikėtas užduotis. Dievo Žodžio apšviesta, ypač išbandyta sergant jos mylimam tėvui Liudvikui Martenui, mirusiam 1894 m. liepos 29 d., Teresė pradeda eiti šventumo keliu, atkakliai pabrėždama meilės svarbą. Ji atranda ir perteikia jai patikėtoms naujokėms mažąjį dvasinės kūdikystės kelią, kuriuo ji vis giliau įžengia į Bažnyčios slėpinį ir, Kristaus meilės pagauta, jaučia augantį savo apaštališką ir misionierišką pašaukimą, akinantį ją visus vesti drauge su ja sutikti dieviškąjį Sužadėtinį.

1895 m. birželio 9 d., per Švenčiausiosios Trejybės šventę, ji pasiaukoja kaip deginamoji auka gailėtingajai Dievo Meilei. Kitų metų balandžio 3 d., naktį iš Didžiojo ketvirtadienio į Didįjį penktadienį, pajunta pirmuosius ligos, nuvedusios ją į mirtį, požymius. Teresė tai priima kaip slėpiną dieviškojo Sužadėtinio apsilankymą. Tuo pačiu metu patiria tikėjimo išmėginimą, truksiantį iki jos mirties. Sveikatai prastėjant ji 1897 m. liepos 8 d. paguldoma į ligoninę. Seserys ir kitos vienuolės renka jos pasakymus. Kentėjimai ir išmėginimai, kuriuos ji kantriai sutinka, stiprėja iki pat mirties 1897 m. rugsėjo 30-osios popietę. „Aš nemirštu, aš žengiu į gyvenimą“, – Teresė rašė vienam iš savo dvasios brolių tėvui Beljerui (*Bellière*) (Laiškai 244). Paskutiniai jos žodžiai: „Mano Dieve, aš myliu Tave“ užantspauduoja jos gyvenimą.

6. Kūdikėlio Jėzaus Teresė mums paliko raštus, kurie pelnytai ją rodo esant dvasinio gyvenimo mokytoja. Jos pagrindinis darbas yra savo gyvenimo atpasakojimas autobiografiniuose rankraščiuose (*Manuscrits autobiographiques A, B, C*), kurie pirmą kartą paskelbti greitai išgarsėjusiu pavadinimu „Vienos sielos istorija“ (*Histoire d'une Ame*).

Rankraštyje *A*, parašytame jos sesers Jėzaus Agnietės, tuo metu vienuolyno priorės, prašymu ir įteiktame jai 1896 m. sausio 21 d., Teresė aprašo savo religinės patirties pakopas – ankstyvosios vaikystės metus, ypač pirmosios Komunijos ir Sutvirtinimo priėmimo metą, paauglystę – baigdama stojimu į Karmelį ir pirmaisiais įžadais.

Rankraštyje *B*, parašytame tais pačiais metais per rekolekcijas ir skirtame jos seseriai Švenčiausiosios Jėzaus Širdies Marijai, rasime keletą gražiausių, geriausiai žinomų ir dažnai cituojamų Lizjė šventosios parašytų pastraipų. Jos atskleidžia pilnutinę šventosios brandą, kai ji rašo apie savo pašaukimą Bažnyčioje būti Kristaus Nuotaka ir sielų Motina.

Rankraštyje *C*, parašytame 1897 m. birželį ir pirmosios liepos dienomis, keli mėnesiai iki jos mirties, ir skirtame priorei Marijai de Gonzag (*Maria de Gonzague*), jo prašiusiai, užbaigiami gyvenimo Karmelyje apmąstymai, pradėti Rankraštyje *A*. Šie puslapiai atskleidžia antgamtinę autorės išmintį. Teresė nuodugniai atpasakoja kai kuriuos paskutinio savo gyvenimo tarpsnio stubbinančius patyrimus. Ji jaudinamai aprašo savo tikėjimo išmėginimą: nutyrimo malonę, panardinančią ją į ilgą skausmingą tamsiąją naktį, nušviestą jos pasitikėjimo gailėtinga, tėviška Dievo meile. Ir vėl nesikartodama Teresė padaro, kad Evangelijos šviesa skaisčiai suspindėtų. Čia randame gražiausius puslapius apie pasitikėjimo kupiną atsidavimą į Dievo rankas, vienybę tarp Dievo ir artimo meilės, jos misionierišką pašaukimą Bažnyčioje.

Šiuose trijuose skirtinguose rankraščiuose, susiliejančiuose į teminę vienybę ir vis žengiantį pirmyn jos gyvenimo

ir dvasinio kelio aprašymą, Teresė mums paliko originalią autobiografiją, kuri yra jos sielos istorija. Ji parodo, kaip per jos gyvenimą Dievas perteikė pasauliui ypatingą žinią, vadinamąjį evangelinį kelią, „mažąjį kelią“, kurį visi gali priimti, nes visi yra pašaukti į šventumą.

266 mūsų turimuose „Laiškuose“ (*Lettres*), skirtuose šeimos nariams, moterims vienuolėms ir misionieriams „broliams“, Teresė dalijasi savo išmintimi, plėtoja mokymą, kuris iš tiesų yra gilios dvasinio vadovavimo sieloms pratybos.

Į jos raštus taip pat įeina 54 poetiniai kūriniai (*Poésies*), kai kuriems iš jų būdinga didžiulė teologinė ir dvasinė gelmė, įkvėpta Šventojo Rašto. Ypač verta paminėti: „Gyventi meile!“ (*Vivre d'Amour!* – *Poésies* 17) ir „Kodėl Tave myliu, Marija!“ (*Pourquoi je t'aime, ô Marie!* – *Poésies* 54). Tai originali Mergelės Marijos kelionės pagal Evangeliją sintezė. Prie šių literatūrinių kūrinų derėtų priskirti aštuonias poetines ir teatrinės kompozicijas (*Récréations pieuses*), kurias sumanė ir atliko šventoji savo bendruomenei tam tikrų švenčių dienomis pagal Karmelio tradiciją. Tarp raštų vertėtų paminėti 21 maldą (*Prières*). Negalime užmiršti viso to, ką ji pasakė paskutiniais gyvenimo mėnesiais, rinkinio. Šie pasakymai – jų yra keli leidimai – žinomi kaip *Novissima verba*, taip pat jiems duotas pavadinimas „Paskutiniai pokalbiai“ (*Derniers Entretiens*).

7. Įdėmiai tiriant šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės raštus ir jų sukeltą atgarsį Bažnyčioje, galima pastebėti svarbiausius jos „iškiliosios doktrinos“, kuri yra esminis Bažnyčios mokytojos vardo suteikimo jai akstinas, aspektus.

Pirmiausia atrandame ypatingą išminties charizmą. Ši jauna karmelitė, neturinti jokio specialaus teologinio pasirengimo, bet Evangelijos šviesos apšviesta, jaučia, kad ją moko dieviškasis Mokytojas, kuris, jos žodžiais, yra „mokytojų Mokytojas“ (*Ms A*, 83v). Iš jo ji gauna „Dievo pamokymus“ (*Ms B*, 1r). Ji jaučia, kad Šventojo Rašto žodžiai išsipildo joje: „Jeigu kas yra mažasis, teateinie pas mane... Mažiesiems rodomas gailestingumas“ (*Ms B*, 1v; plg. *Pat* 9, 4; *Išm* 6, 6), ir žino, jog yra mokoma nuo išmintingųjų ir gudriųjų paslėpto meilės mokslo, kurį dieviškasis Mokytojas malonėjo apreikšti jai kaip mažutėliams (*Ms A*, 49r; plg. *Lk* 10, 21–22).

Pijus XI, laikęs Teresę Lizjietę „savo pontifikato žvaigžde“, nesvyruodamas savo homilijoje jos kanonizacijos 1925 m. gegužės 17 dieną proga pareiškė: „Tiesos Dvasia atvėrė ir padarė, kad jai būtų žinoma tai, ką Ji dažnai paslepia nuo išmintingųjų ir gudriųjų ir apreikia mažutėliams. Tad ji turėjo tokį aukštesniųjų dalykų pažinimą – kaip mūsų tiesioginis pirmtakas teigia, – nes ji kiekvienam parodo tikrąjį išganymo kelią“ (AAS 17 [1925], p. 213).

Jos mokymas ne tik dera su Šventuoju Raštu ir katalikų tikėjimu, bet ir yra pranašus („iškilus“) dėl jos *pasiektos*

gilios ir išmintingos sintezės. Jos doktrina yra išsyk ir Bažnyčios tikėjimo išpažinimas, ir krikščioniško slėpinio patyrimas, ir kelias į šventumą. Teresė pateikia brandžią krikščioniško dvasingumo sintezę: ji suderina teologiją ir dvasinį gyvenimą; ji tvirtai ir svariai atsiskleidžia su didžiu gebėjimu įtikinti ir perteikti, tai matyti iš to, kaip jos žinia priimama ir sklinda tarp Dievo tautos.

Teresės mokymas rišliai ir su darnia vienybe išreiškia krikščionių tikėjimo dogmas kaip tiesos doktriną ir gyvenimo patyrimą. Šiuo požiūriu derėtų nepamiršti, kad tikėjimo lobyno, perduoto apaštalu, supratimas, kaip moko Vatikano II Susirinkimas, Bažnyčioje auga padedant Šventajai Dvasiai: „didėja ir perduotų dalykų, ir žodžių supratimas, tiek dėka tikinčiųjų kontempliacijos bei gilinimosi, visa svarstant savo širdyje (plg. *Lk* 2, 19 ir 51), tiek dėl dvasinių dalykų, kuriuos jie patiria, giluminio suvokimo, tiek dėka mokymo tų, kurie su paveldėta vyskupyste yra gavę tikrą tiesos charizmą“ (*Dei Verbum*, 8).

Teresės Lizjietės rašytiniame palikime mes tikriausiai nerasime kaip kitų mokytojų raštuose mokslinio Dievo dalykų pristatymo, bet galime atpažinti apšviestą tikėjimo išmintį, kuri, priimama su pasitikinčia Dievo maloningo gailestingumo ir išgelbėjimo Kristuje meile, apreikia Bažnyčios slėpinį ir šventumą.

Tad galime tinkamai atpažinti Lizjė šventoje Bažnyčios mokytojos charizmą, nes ji gavo Šventosios Dvasios dovaną gyventi ir išreikšti savo tikėjimo patirtį ir dėl jos ypatingo Kristaus slėpinio suvokimo. Joje aptinkamos naujojo įstatymo dovanos, tai yra Šventosios Dvasios, kuri pasireiškia gyvu tikėjimu veikdama per meilę, malonę (plg. šv. Tomas Akviniėtis, *Summa Theol.*, I–II, q. 106, art. 1; q. 108, art. 1).

Teresei Lizjietei galime pritaikyti tai, ką mano pirmtakas Paulius VI sakė apie kitą jauną šventąją ir Bažnyčios mokytoją Kotryną Sienietę: „Mus labiausiai stebina šventosios įlietoji išmintis, tai yra, taip sakant, jos skaidrus, gilus ir svaigus persiėmimas dieviškosiomis tiesomis ir tikėjimo slėpiniais... Tas įsisavinimas, žinoma, buvo suteiktas kaip ypatingiausia prigimtinė dovana, bet jis taip pat akivaizdžiai buvo kažkas stebuklingo dėl Šventosios Dvasios išminties charizmos“ (AAS 62 [1970], p. 675).

8. Teresė savo savita doktrina ir nesupainiojamu stiliumi pasirodo kaip *tikra tikėjimo ir krikščioniško gyvenimo mokytoja*. Jos raštuose, kaip ir Šventųjų Tėvų posakiuose, randama ta gyvybę teikianti katalikų tradicija, kurios turtai, kaip vėl teigiama Vatikano II Susirinkimo, „įliejami į Bažnyčios tikėjimo ir maldos veiklą bei gyvenimą“ (*Dei Verbum*, 8).

Jei svarstytime apie jos literatūrinį žanrą, atitinkantį jos išsilavinimą ir kultūrą, ir jei vertintume atsižvelgdami į tam tikras jos laiko aplinkybes, Teresės Lizjietės doktrina atrodytų išvalgiai deranti su pačia autentiškiausia

Bažnyčios tradicija – tiek dėl jos katalikų tikėjimo išpažinimo, tiek dėl nuoširdžiausio dvasinio gyvenimo skatinimo, pateikiamo visiems tikintiesiems gyva, prieinama kalba.

Ji padarė Evangelijos spindesį patrauklų mūsų laikams. Ji turėjo misiją padaryti, kad Bažnyčia, Mistinis Kristaus Kūnas, būtų pažįstama ir mylima. Ji padėjo gydyti sielas nuo jansenizmo, linkusio pabrėžti Dievo teisingumą labiau nei jo dieviškąjį gailestingumą, rūstumo ir baimių. Dievo gailestingume ji kontempliavo ir garbino visus dieviškuosius tobulumus, nes „net ir teisingumas (galbūt labiau negu bet kas kita), rodos, buvo meile apsigaubęs“ (Ms A, 83v). Tad ji tapo gyvąja ikona to Dievo, kuris, anot Bažnyčios maldos, „parodo savo visagalybę savo gailestingumu ir atlaidumu“ (plg. *Romos Mišiolas*, Pradžios mala, Eilinio laiko 26 sekmadienis).

Nors Teresė neturi tikro siaurąja šio žodžio prasme savo mokyimo rinkinio, vis dėlto *ypatingas jos doktrinos spinduliavimas* sklinda iš jos raštų, kurie tartum Šventosios Dvasios charizma pagauna pačią Apreiškimo žinios šerdį gaiviu ir originaliu išvalgumu, pateikdami iškilios kokybės mokymą.

Jos žinios šerdis iš tikrųjų yra pats Dievo–Meilės, Trivienio Dievo, be galo savyje tobulo, slėpinys. Jei tikra krikščioniška dvasinė patirtis turėtų atitikti apreikštąsias tiesas, kuriomis Dievas perteikia save ir savo valios slėpinį (plg. *Dei Verbum*, 2), tad turėtume sakyti, kad Teresė patyrė dieviškąjį apreikšimą, eidama iki pamatinių mūsų tikėjimo slėpinių kontempliacijos, susivienijus Trejybės gyvenimo slėpinyje. Viršūnė, šaltinis ir tikslas yra gailestingoji visų trijų Dieviškųjų Asmenų meilė, kaip ji nusako ją, ypač savo *Pasiuokojimo Gailestingajai Meilei akte*. To pamatas yra gaunančiojo patirtis – buvimas Tėvo įvaikiais Jėzuje. Tai pati autentiškiausia dvasinės kūdikystės prasmė, tai yra dieviškosios išūnystės patirtis, vedant Šventajai Dvasiai. Taip pat pamatas, stovintis priešais mus, yra mūsų artimas, kiti, dėl kurių išganymo turime bendradarbiauti su Jėzumi ir Jėzuje su tokia pat kaip jo gailestingąja meile.

Per dvasinę kūdikystę žmogus patiria, kad visa ateina iš Dievo, sugrįžta pas jį ir pasilieka jame dėl visų išganymo gailestingosios meilės slėpiniu. Tokia yra doktrininė žinia, kurios mokė ir kuria gyveno ši šventoji.

Kaip ir visų šimtmečių šventiesiems, taip ir jai, jos dvasinės patirties centras ir Apreiškimo pilnatvė yra Kristus. Teresė pažino Jėzų, mylėjo jį ir su sutuoktinės meile darė jį mylimą. Ji išsiskverbė į jo kūdikystės slėpinius, Evangelijos žodžius, kenčiančio Tarno kančią, įrėžtą jo šventajame Veide, jo šlovingojo gyvenimo spindesyje ir Eucharistiniame artume. Ji apgiedojo visas dieviškosios Kristaus meilės išraiškas taip, kaip jos minimos Evangelijoje (plg. PN 24, *Jėsus, mon Bien-Aimé, rappelle-toi!* – „Mano Mylimasis Jėzau, atmink mane!“).

Teresė gavo ypatingos šviesos apie Kristaus mistinio Kūno tikrovę, apie jo charizmą, Šventosios Dvasios dovanų įvairovę, apie didžią meilės galybę, meilės, kuri tam tikra prasme yra pati Bažnyčios šerdis, kur ji atrado savo kontempliatyvųjį ir misionieriškąjį pašaukimą (plg. Ms B, 2r–3v).

Galiausiai tarp pačių originaliausių jos dvasinės doktrinos skyrių privalome paminėti Teresės išmintingą išigilinimą į Mergelės Marijos slėpinį ir kelionę. Jo vaisiai labai artimi Vatikano II Susirinkimo mokymui konstitucijos *Lumen gentium* aštuntajame skyriuje ir tam, ko aš pats mokiau, enciklikoje *Redemptoris Mater* 1987 m. kovo 25 d.

9. Pirminis jos dvasinio patyrimo ir mokyimo šaltinis yra Dievo žodis – Senasis ir Naujasis Testamentas. Ji pati tai pripažįsta, ypač pabrėždama savo karštą meilę Evangelijai (plg. Ms A, 83v). Jos raštuose daugiau kaip 1000 kartų cituojama Biblija: daugiau kaip 400 kartų Senasis Testamentas ir daugiau kaip 600 kartų Naujasis Testamentas.

Nepaisant jos nepakankamo pasirengimo ir šaltinių šventosioms knygoms studijuoti ir aiškinti stokos, Teresė ištraukė į Dievo žodžio apmąstymą su išskirtiniu tikėjimu ir spontaniškumu. Dėl Šventosios Dvasios įtakos ji pasiekė gilų Apreiškimo išmanymą sau ir kitiems. Su meile susitelkdama į Raštą – ji netgi norėjo išmokti hebrajų ir graikų kalbas, kad geriau suprastų šventųjų knygų dvasią ir raidę, – parodė bibliinių šaltinių svarbą dvasiniame gyvenime, pabrėžė Evangelijos originalumą ir naujumą, plėtojo nuosaikią dvasinę Dievo žodžio – tiek Naujajame, tiek Senajame Testamente – egzegezę. Taip ji atrado paslėptus lobius, pasisavindama žodžius ir epizodus, kartais su antgamtinę drąsa, kaip ir skaitydama šv. Pauliaus tekstus (plg. *1 Kor* 12–13) suvokė savo pašaukimą būti meile (plg. Ms B, 3r–3v). Apreikštojo Žodžio apšviesta Teresė parašė nuostabius tekstus apie vienybę tarp Dievo ir artimo meilės (plg. Ms C, 11v–19r). Ji sutapatina Jėzaus Paskutinės vakarienės maldą su savo užtarimo dėl visų išganymo išraiška (plg. Ms C, 34r–35r).

Jos doktrina, kaip sakėme, dera su Bažnyčios mokymu. Nuo vaikystės ją šeima mokė dalyvauti maldoje ir liturginiame garbinime. Rengdamasi pirmajai Išpažinčiai, pirmajai Komunijai ir Sutvirtinimo sakramentui ji parodė ypatingą tikėjimo tiesų meilę, ji mokėjo *Katekizmą* beveik žodis į žodį (plg. Ms A, 37r–37v). Gyvenimo pabaigoje savo krauju užrašė Apaštalų tikėjimo išpažinimą, kaip savo neriboto prisirišimo prie tikėjimo išpažinimo išraišką.

Be Šventojo Rašo žodžių ir Bažnyčios mokyto, Teresei jaunystėje peno davė „Kristaus sekimo“ mokymas. Ji, kaip Teresė pati pripažįsta, ji mokėjo beveik atmintinai (plg. Ms A, 47r). Lemiami vykdant karmelitiškąjį pašaukimą buvo Motinos Steigėjos Jėzaus Teresės dvasiniai tekstai,

ypač aiškinantys kontempliatyvią ir bažnytinę tereiškojo Karmelio charizmos prasmę (plg. *Ms C*, 33v). Bet itin ypatingu būdu Teresę maitino mistinė šv. Kryžiaus Jono doktrina. Jis buvo jos tikrasis dvasinis mokytojas (plg. *Ms A*, 83r). Tad neturėtų kelti nuostabos, kad ji, būdama iškili mokinė tūdviejų šventųjų, vėliau paskelbtų Bažnyčios mokytojais, mokykloje, ilgainiui tapo dvasinio gyvenimo mokove.

10. *Dvasinė Teresės Lizjietės doktrina padėjo plėsti Dievo karalystę*. Savo šventumo, tobulos ištikimybės Motinai Bažnyčiai, visiškos bendrystės su Petro Sostu pavyzdžiu, taip pat ypatingomis malonėmis, kurias įgijo dėl daugelio misionierių brolių ir seserų, ji atliko ypatingą tarnystę naujai skelbiant bei išgyvenant Kristaus Evangeliją ir skleidžiant katalikų tikėjimą tarp visų žemės tautų.

Nereikia ilgam sustoti ties Teresės doktrinos visuotinumu ir jos žinios plačiu priėmimu per šimtmetį nuo jos mirties. Tai puikiai patvirtina moksliniai darbai, atlikti numatant jai suteikti Bažnyčios mokytojos vardą.

Ypač svarbus šiuo požiūriu faktas, kad Bažnyčios magisteriumas ne tik pripažino Teresės šventumą, bet taip pat pabrėžė jos doktrinos išmintį. Pijus X jau sakė, kad ji buvo „didžiausia šių laikų šventoji“. Džiaugsmingai priimdamas „Vienos sielos istorijos“ leidimą italų kalba jis išgyrė Teresės dvasingumo atneštus vaisius. Benediktas XV Dievo tarnaitės herojiškų dorybių skelbimo proga aiškino dvasinės kūdikystės kelią ir gyrė dieviškųjų dalykų pažinimą, kurį Dievas suteikė Teresei, kad ji kitus mokytų išganyto kelių (plg. *AAS* 13 [1921], pp. 449–452). Ir jos beatifikacijos, ir kanonizacijos proga Pijus XI norėjo išaiškinti ir pristatyti šventosios doktriną akcentuodamas ypatingą dievišką jos apšvietimą (*Discorsi di Pio XI*, vol. I, Torino 1959, p. 91) ir apibūdinamas ją kaip gyvenimo mokytoją (plg. *AAS* 17 [1925], pp. 211–214). 1954 m. šventinant Lizjė baziliką, Pijus XII, be kitų dalykų, pasakė, kad Teresė savo doktrina išskverbė į pačią Evangelijos šerdį (plg. *AAS* 46 [1954], pp. 404–408). Kardinolas Angelo Roncalli, būsimasis popiežius Jonas XXIII, kelis kartus lankėsi Lizjė, ypač kai buvo nuncijus Paryžiuje. Per savo pontifikatą jis įvairiomis progomis parodė savo pamaldumą šventajai ir paaiškino ryšį tarp šv. Teresės Avilietės ir jos dukters Teresės Lizjietės doktrinos (*Discorsi, Messaggi, Colloqui*, vol. II [1959–1960], pp. 771–772). Švenčiant Vatikano II Susirinkimą, tėvai daugelį kartų priminė jos pavyzdį ir doktriną. Per jos gimimo šimtmetį Paulius VI 1973 m. sausio 2 d. laišku kreipėsi į Bają (*Bayeux*) ir Lizjė vyskupą. Laiške jis išgyrė Teresės pavyzdį ieškant Dievo, pasiūlė ją kaip maldos ir teologinės vilties dorybės mokytoją, kaip bendrystės su Bažnyčia modelį, prašydamas mokytojų, ugdytojų, ganytojų ir pačių teologų dėmesio jos doktrinos studijoms (plg. *AAS* 65 [1973], pp. 12–15). Aš pats įvairiomis progomis turėjau džiaugsmo priminti šventosios asmenį ir mokymą, ypač per neužmirštamą mano apsilankymą Lizjė 1980 m. birželio 2 d., kai troš-

kau kiekvienam priminti: „Apie Teresę Lizjietę su įsitikinimu galima sakyti, kad Dievo Dvasia leido jos širdžiai mūsų laikų žmonėms tiesiogiai apreikšti *esminį slėpinį*, Evangelijos tikrovę... Jos „mažasis kelias“ yra „šventosios kūdikystės“ kelias. Šiame kelyje yra kai kas nepakartojamo, tai šv. Lizjė Teresės genijus. Sykiu tai yra pačios *pamatinės* ir *visuotiniausios* tiesos sutvirtinimas ir atnaujinimas. Kokia Evangelijos tiesa yra labiau pamatinė ir labiau visuotinė nei ši: Dievas yra mūsų Tėvas ir mes esame jo vaikai?“ (*Insegnamenti di Giovanni Paolo II*, vol. III/1 [1980], p. 1659).

Šios paprastos nuorodos į šio amžiaus popiežių nepertraukiamą liudijimų virtinę apie šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės šventumą ir doktriną ir į visuotinį jos žinios pasklidimą aiškiai išreiškia, kokiu mastu Bažnyčia, jos ganytojai ir tikintieji priėmė šios jaunos šventosios dvasinės doktriną.

Šventosios mokymo bažnytinio pripažinimo ženklas yra *rėmimasis jos doktrina daugelyje Bažnyčios paprastojo Magisteriumo dokumentų*, ypač kalbant apie kontempliatyvų ir misionieriškąjį pašaukimą, pasitikėjimą teisingu ir gailestingu Dievu, apie krikščionišką džiaugsmą ir pašaukimą į šventumą. Šį faktą įrodo tai, kad jos doktrina įtraukta į naujausią *Katalikų Bažnyčios katekizmą* (nr. 127, 826, 956, 1011, 2011, 2558). Ji, taip mėgusi mokytis tikėjimo tiesų iš katekizmo, nusipelnė, kad būtų įtraukta tarp autoritetingiausių katalikų mokymo liudytojų.

Teresė turi išskirtinį visuotinumą. Jos asmuo, evangelinė pasitikėjimo ir dvasinės kūdikystės „mažojo kelio“ žinia buvo ir toliau yra puikiai sutinkama, ji įveikia visas kliūtis.

Jos žinios įtaka išsiplėčia pirmiausia iki vyrų ir moterų, kurių šventumą ir herojiškas dorybes pripažino pati Bažnyčia, iki Bažnyčios ganytojų, teologijos ir dvasingumo mokovų, kunigų ir seminaristų, vyrų ir moterų vienuolių, bažnytinių judėjimų ir naujųjų bendruomenių, visų padėčių ir žemynų vyrų bei moterų. Kiekvienam Teresė asmeniškai patvirtina, kad krikščioniškasis slėpinys, kurio liudytoja ir apaštalė ji tapo paversdama save maldoje „apaštalu apaštalu“ – taip ji drąsiai save pavadina (*Ms A*, 56r), – turi būti priimtas tiesiogine prasme, su didžiausiu įmanomu realizmu, nes jis yra vertingas kiekvienam laikui ir kiekvienai vietai. Jos žinios galybė slypi konkrečiame paaiškinime, kaip Jėzaus pažadai išsipildo tikinčiajame, kuris žino, kaip su pasitikėjimu priimti savo gyvenime gelbstintį Atpirkėjo artumą.

11. Visos šios priežastys yra aiškus įrodymas, kaip *laiku* pasirodė Lizjė šventosios doktrina ir kokį ypatingą poveikį jos žinia turėjo mūsų amžiaus vyrams bei moterims. Negana to, kai kurios aplinkybės prisideda prie to, kad jos skelbimas mūsų laikų Bažnyčios mokytoja būtų netgi dar reikšmingesnis.

Pirmiausia Teresė yra *moteris*, kuri besiantardama prie Evangelijos numanė, kaip užčiuopti jos slaptąjį lobį su gyvenimo ir išminties, būdingos moteriškajam genijui, konkretumu ir giliu atskambiu. Dėl šio savo visuotinumą ji stovi greta daugybės šventųjų moterų, žėrinčių savo evangeline išmintimi.

Teresė taip pat yra *kontempliatyvioji*. Karmelio slaptumoje ji išgyveno didį krikščioniškos patirties nuotyki, iki Kristaus meilės pločio, ilgio, aukščio ir gylio pažinimo (plg. *Ef 3*, 18–19). Dievas nenorėjo savo paslapčių palikti paslėptų, tad leido Teresei skelbti Karaliaus paslaptis (plg. *Ms C*, 2v). Savo gyvenimu Teresė liudija ir teologiškai atskleidžia kontempliatyviojo gyvenimo, kaip visiško atsidavimo Kristui, Bažnyčios Sužadėtiniiui, ir kaip Dievo pirmumo visų dalykų atžvilgiu teigimo, grožį. Šis slaptasis gyvenimas įgauna slėpiningo vaisingumo skleistą Evangeliją ir pripildo Bažnyčią bei pasaulį malonaus Kristaus kvapo (plg. *LT 169*, 2v).

Galiausiai Teresė Lizjetė yra *jaunuolė*. Ji pasiekė šventumo brandą jaunystės žydėjime (plg. *Ms C*, 4r). Tokia ji stojasi kaip evangelinio gyvenimo mokytoja, ypač paveiki nušviesti jaunuolių, kurie, kaip tikimasi, bus vedliai ir Evangelijos liudytojai naujoms kartoms, kelius.

Kūdikėlio Jėzaus Teresė yra ne tik jauniausia Bažnyčios mokytoja, bet taip pat artimiausia mūsų laikams, tarytum pabrėžiant, kad Viešpaties Dvasia be paliovos siunčia savo žinios nešėjus Bažnyčiai, vyrus ir moteris – tikėjimo mokytojus ir liudytojus. Iš tikrųjų, kad ir kokie pokyčiai būtų pastebimi istorijos tėkmėje, nepaisant atgarsių, kuriuos jie dažnai sukelia kiekvieno amžiaus žmonių gyvenime ir mąstyme, mes niekada neturime išleisti iš akių tęstinumo, susiejančio Bažnyčios mokytojus vienus su kitais: visomis istorinėmis aplinkybėmis jie lieka nesikeičiančios Evangelijos liudytojai ir su iš Šventosios Dvasios ateinančia šviesa bei stiprybe tampa jos žinios nešėjai, sugrįžtantys skelbti ją su jos grynumu savo amžininkams. Teresė yra mūsų laikų, trokštančių gyvų ir esminių žodžių, didvyriškų ir įtikimų liudijimo poelgių, mokytoja. Dėl šios priežasties ją taip pat myli ir priima kitų krikščionių bendruomenių broliai bei seserys ir netgi nekrikščionys.

12. Šiais metais, švenčiant Kūdikėlio Jėzaus ir Švenčiausiojo Veido Teresės garbingos mirties šimtmetį, rengiantis minėti Didįjį 2000-ųjų metų jubiliejų, gavęs daugybę autoritetų prašymų, ypač iš daugelio pasaulio vyskupų konferencijų, priėmęs oficialų prašymą, arba *Supplex Libellus*, 1997 m. kovo 8 d. man adresuotą Bajo ir Lizjė vyskupo, taip pat Karmelio kalno Švč. Mergelės Marijos Basųjų karmelitų generalinio vyresniojo ir to paties ordino generalinio postulatoriaus prašymą, nusprendžiau patikėti Šventųjų skelbimo kongregacijai, esančiai kompetentingai šiuo reikalu, specialų reikalo suteikti šiai šventajai Mokytojos vardą tyrimą, „išklausius Tikėjimo mokymo kongregaci-

jos nuomonę apie iškiliją doktriną“ (Apaštališkoji konstitucija *Pastor Bonus*, 73).

Surinkus reikalingus dokumentus, abi pirmiau minėtosios kongregacijos ėmėsi šio klausimo savo atitinkamų konsultantų susirinkimuose: Tikėjimo mokymo kongregacija 1997 m. gegužės 5 d. dėl „iškiliosios doktrinos“ ir Šventųjų skelbimo kongregacija tų pačių metų gegužės 29 d. nagrinėjo specialųjį „Positio“. Šių metų birželio 17 d. šių kongregacijų nariai kardinolai ir vyskupai laikydami mano šiai progai patvirtintos procedūros susirinko į plenarinę tarpdikasterinę sesiją ir aptarė šį reikalą, išreikšdami vieningą palankią nuomonę dėl Visuotinės Bažnyčios mokytojos vardo suteikimo šv. Kūdikėlio Jėzaus ir Švenčiausiojo Veido Teresei. Šią išvadą man asmeniškai pranešė Tikėjimo mokymo kongregacijos prefektas kardinolas Josephas Ratzingeris ir Šventųjų skelbimo kongregacijos proprefektas, titulinis Numidijos Cezarėjos arkivyskupas Alberto Bovone.

Atsižvelgdamas į tai, praėjusio rugpjūčio 24-ąją, per Viešpaties angelo maldą, dalyvaujant šimtams vyskupų, ir priešais neaprepiamą jaunuolių iš viso pasaulio minią, susirinkusią į Paryžių švęsti 12-ąsias Pasaulio jaunimo dienas, panorau asmeniškai pagarsinti savo ketinimą paskelbti Kūdikėlio Jėzaus ir Švenčiausiojo Veido Teresę Visuotinės Bažnyčios mokytoja švenčiant Pasaulio misijų sekmadienį Romoje.

Šiandien, 1997 m. spalio 19 d., Šv. Petro aikštėje, pilnoje tikinčiųjų iš visų pasaulio kraštų, dalyvaujant daugybei kardinolų, arkivyskupų ir vyskupų, per iškilmingą Eucharistijos šventimą aš paskelbiau Kūdikėlio Jėzaus ir Švenčiausiojo Veido Teresę Visuotinės Bažnyčios mokytoja šiais žodžiais: **Vykdydami daugelio episkopato brolių ir daugybės pasaulio tikinčiųjų troškimus, pasitarę su Šventųjų skelbimo kongregacija bei išklausę Tikėjimo mokymo kongregacijos nuomonės dėl jos iškiliosios doktrinos, su tikru žinojimu po ilgų apmąstymų, remdamiesi visu mūsų apaštališkuoju autoritetu, skelbiame šventąją Kūdikėlio Jėzaus ir Švenčiausiojo Veido Teresę, mergele, Visuotinės Bažnyčios mokytoja. Vardan Tėvo ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios.**

Kad tai būtų tinkamai įvykdyta, pareiškiame, kad šis apaštališkasis laiškas turi būti pagarbiai saugomas ir kad jis visiškai galioja ir dabar, ir ateityje; be to, jis turi būti vertinamas ir apibūdinamas kaip teisingas; visi kieno nors mėginimai skelbti ką nors priešingo, kad ir kokiū autoritetu, sąmoningai ar dėl nežinojimo, yra niekiniai ir negaliojantys.

Romoje, prie šv. Petro, mūvint Žvejo žiedą, 1997-ųjų Viešpaties metų spalio 19-ąją, 20-aisiais pontifikato metais.

Belaukiant šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės relikvijų

„Aš norėčiau apkelti visą žemę, skelbti Tavo vardą... skelbti Evangeliją visuose penkiuose pasaulio žemynuose, ligi pačių tolimiausių salų... Norėčiau būti misioniere ne kelerius metus, norėčiau būti ja ligi amžių pabaigos...“

Šv. Kūdikėlio Jėzaus ir Švč. Veido Teresė

Viešpats išpildė Teresės troškimą. Jauna, kukli, niekada už vienuolyno sienų neišėjusi karmelitė po mirties nesiliauja iš dangaus liejusi savo žadėtąjį rožių lietų – užtarimo malones žmonėms. Jos rašyta „Vienos sielos istorija“ Evangelijos žinia apie Dievo meilę persmelkė tūkstančių žmonių širdis. Ir nors nuo pirmojo šios knygos leidimo praėjo bene šimtas metų, Teresė savo raštais nepaliauja su jaunatviška mylinčios širdies jėga skelbti gailėstingosios Dievo meilės žinią visuose pasaulio žemynuose. Negana to, ji po mirties išties kaip misionierė keliauja po pasaulį. Esame pratę kaip pilgrimai patys keliauti į šventąsias vietas, lankyti šventųjų relikvijas. O Teresėlė pati leidosi į piligrimystę.

1994 m. Prancūzijoje prasidėjusi jos piligrimystė tęsiasi iki šiol. Ji virto „malonės piligrimyste“: Teresės užtarimu vykusiais stebuklingais pagijimais, atsivertimais ir kitokiais nepaprastais įvykiais. Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės relikvijos nukeliavo tūkstančius kilometrų: nuo Rusijos iki Argentinos, nuo Australijos iki Vietnamo ir Airijos. Dabar šv. Teresėlė keliauja laivais, lėktuvais, autobusais, vežimais, traukiniais. Visur, kur tik lankosi jos relikvijos, suplaukia tūkstantinės Dievo ieškančios minios. Nuo mažų vaikų iki senyvo amžiaus žmonių, visuomenės atstumtųjų ir pačių įvairiausių luomų atstovų. Teresėlę „lanko“ ne tik ją gerai pažįstantys katalikai, bet ir budistai, musulmonai, induistai. Ji tapo „visiems viskuo“ (plg. 1 Kor 9, 22).

2007 m. gegužės 18 – liepos 1 d. šventosios Kūdikėlio Jėzaus Teresės relikvijos pasieks ir Lietuvą. Jos pažadas po mirties iš dangaus siųsti rožių lietų laukia visų mūsų. Per 45 savo viešnagės Lietuvoje dienas Šventosios relikvijos aplankys visas vyskupijas, kelias po miestų katedras, vienuolynus, kalėjimus, ligonines, primindamos visiems jos skelbtą vienintelę būtinąją: „Mylėti Viešpatį ir stengtis, kad Jis būtų mylimas.“

Šventųjų relikvijos

Bažnyčioje nuo pat ankstyvųjų laikų gyvavo paprotys susiburti draugėn maldai prie tikėjimo liudytojų, kankinių kapų. Šio papročio senumą mums primena katakombos – kapinės, priglaudusios daugybę Kristaus išpažinėjų kūnų, ir sykiu krikščionių maldos vieta. Il-

gainiui Bažnyčioje paplito šventųjų relikvijų, tai yra jų mirtingųjų palaikų, gerbimas.

Šventųjų relikvijos – tai iškalbingi ženklai, mums, gyviesiems, liudijantys žmogaus trapumą ir sykiu nemirtingumo viltį. Relikvijos – tai iškovotos geros kovos, tai meilės pergalės ženklai. Priešingai nei mano nūdienos visuomenė, Dievas visada renkasi tai, kas silpna, idant sutrikdytų galinguosius. Žvelgdami į savo brolių bei seserų relikvijas išpažįstame, kad Viešpats, davęs mums mirtingą kūną, pakeis jį kitu, nemirtingu ir garbingu kūnu. Todėl relikvijos visada bus ant mūsų altoriaus, ant kurio Kristus prisikelia per kiekvieną Eucharistiją, tapdamas aukščiausiu mūsų prisikėlimo laidu.

Šv. Teresėlės relikvijos ir jų kelionės pradžia

1897 m. rugsėjo 30 d. mirusi jaunoji karmelitė palaidojama Lizjė kapinėse. Išleidus jos prisiminimų sąsiuvinius „Vienos sielos istorija“, prie jos kapo ima traukti būriai maldininkų. Dėl gautų malonių jų vis daugėja. Šv. Teresės kūnas pirmąsyk ekshumuojamas 1910 m. rugsėjo 6 d. dalyvaujant vyskupui ir maždaug šimtui žmonių. Būsimos šventosios palaikai sudedami į švino karstą ir perkeliama į kitą vietą. Antrąkart palaikai ekshumuojami 1917 m. rugpjūčio 9–10 d. Galiausiai 1923 m. kovo 26 d. kūnas iškilmingai perkeliamas iš kapinių į Karmelio koplyčią. 1923 m. balandžio 29 d. Romoje švenčiama Teresės beatifikacija, o 1925 m. gegužės 17 d. – kanonizacija. 1925 m. rugsėjo 30 d. į Lizjė atsiklaupti prie praviro relikvijoriaus, kuriame ilsisi Teresės kūnas, ir įdėti auksinę rožę į Soligny trapistų vienuolyno vienuolio Marijos Bernardo sukurtos gulinčios statulos ranką atvyko popiežiaus legatas kardinalas Vico.

Daugelį metų būriai maldininkų atvykdavo į Lizjė šv. Teresės baziliką pasimelsti prie šventosios palaikų. Rengiantis minėti šventosios – viso pasaulio misijų globėjos – mirties šimtmetį prasidėjo didžioji jos relikvijų kelionė po pasaulį. Šventąją skelbiant Bažnyčios mokytoja jos relikvijos buvo atvežtos į Romą. Šv. Teresėlės relikvijos po pasaulį keliauja specialiame relikvijoriuje, vadinamajame „Šimtmečio relikvijoriuje“. Jis yra apkeliavęs visus pasaulio žemynus. Tai Brazilijos dovana šimtųjų šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės mirties metinių proga.

Šv. Kūdikėlio Jėzaus ir Švenčiausiojo Veido Teresės relikvijos šiandienai yra *suburiantis, primenantis* ir *skatinantis* ženklas.

☞ Nuo 1994 metų keliaudamos po visus žemynus jos *suburia* maldai daugybę įvairiausių žmonių, dėkjančių už gausias Dievo malones, gautas Šventosios užtarimu.

☞ Jos mums *primena* Teresėlės tikėjimo kelionę: vaikystę, kupiną artimųjų meilės ir skausmo, netekus mamos, trylikametės *atsivertimą* ir gilią gydančio Dievo patirtį, ankstyvą karmelitiškąjį pašaukimą, gyvenimą seserų bendruomenėje, *kūdikystės kelią* į šventumą, pašaukimą *būti meile Motinos Bažnyčios širdyje*, skausmingą ligą, tikėjimo naktį ir šventą mirtį.

☞ Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės relikvijos mus *skatina* naujai išgyventi Evangelijos žinią – visa apimančią, visa įveikiančią gailestingąją Dievo meilę, išsiklausyti į jos išmintį, vedančią į Dangiškojo Tėvo Širdį.

Teresėlė po mirties keliauja po visą pasaulį skelbdama Dievo meilės žinią ir berdama rožių lietu – Jo meilės ženklus.

Šv. Teresėlės relikvijų kelionės po Lietuvą tvarkaraštis

Gegužės 18–27 d. VILNIAUS ARKIVYSKUPIJA

Gegužės 27 – birželio 3 d. PANEVĖŽIO VYSKUPIJA

Birželio 3–9 d. ŠIAULIŲ VYSKUPIJA

Birželio 9–14 d. VILKAVIŠKIO VYSKUPIJA

Birželio 14–20 d. TELŠIŲ VYSKUPIJA

Birželio 20–27 d. KAUNO ARKIVYSKUPIJA

Birželio 27–30 d. KAIŠIADORIŲ VYSKUPIJA

Birželio 30 – liepos 1 d. LIETUVOS JAUNIMO DIENOS

Malda rengiantis sutikti relikvijas

Šventoji Kūdikėlio Jėzaus Terese,
nuolankumo, pasitikėjimo ir meilės pavyzdį!
Siųsk mums iš dangaus aukštybių rožių,
kurių pilnos Tavo rankos:

nuolankumo rožę, kad įveiktume savo puikybę ir
priimtume Evangelijos jungą;

pasitikėjimo rožę, kad visiškai atsiduotume Dievo valiai ir
ilsėtumės Jo Gailestingume;

meilės rožę, kad atvertume savo glėbį malonei ir
pasiektume vienintelį tikslą, kuriam Dievas sukūrė mus pagal savo
paveikslą ir panašumą, mylėti Jį ir padėti kitiems Jį mylėti.

Tu, kurios „*dangus daryti žemėje gera*“,
padėk man ... (*paminime savo reikalą*)
ir užtark mane pas Viešpatį dėl Jo garbės ir šlovės.
Amen.

Išsamios informacijos apie šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės relikvijų kelionę po Lietuvą
ieškokite interneto svetainėje www.svteresele.lt

Pristatytas posinodinis paraginimas *Sacramentum caritatis*

(KAP, KAI) Kovo 13 d. Vatikano Spaudos salėje buvo pristatytas antrasis (po enciklikos *Deus caritas est*) popiežiaus Benedikto XVI ap linkraštis – posinodinis apaštališkasis paraginimas *Sacramentum caritatis*. Benediktas XVI pasirašė dokumentą per Šv. Petro Sosto šventę – vasario 22-ąją. Dokumente apibendrintos 2005 m. spalio mėnesį vykusio Vyskupų sinodo, skirto Eucharistijos temai, mintys. Posinodinį dokumentą *Sacramentum caritatis* pristatė Vyskupų sinodo generalinis sekretorius arkivyskupas Nikola Eterovic. Pasak jo, apibendrinantis XI Vyskupų sinodo darbą apaštališkasis paraginimas yra „kolegialaus bendradarbiavimo, redaguojant svarbų dokumentą, pavyzdys“. Arkivyskupas pabrėžė, kad Šventasis Tėvas plačiai naudojosi Sinodo medžiaga, praplėsdamas ją savo apmąstymais kunigystės, Eucharistijos ir broliškosios meilės tema. Pasak Vatikano hierarcho, dokumentą *Sacramentum caritatis* galima vadinti brandžiu Vyskupų sinodo vaisiumi ir Vyskupų kolegijos bendradarbiavimo su Romos vyskupu pavyzdžiu. Vyskupų sinodo generalinis sekretorius priminė, kad Benediktas XVI „paveldėjo“ savo pirmtako suplanuotą ir Eucharistijai skirtą Vyskupų sinodą, ir Eucharistijos metus. Sinode Benediktas XVI padarė du svarbius pakeitimus: sutrumpino iki trijų savaitių (buvo keturios) posėdžių laiką ir kiekvienos sesijos pabaigoje pridėjo „laisvo dalijimosi išvadomis“ valandą.

Dokumento turinį pristatė Venecijos patriarchas kardinolas Angelo Scola, XI eilinio Vyskupų sinodo visuotinio susirinkimo reliatorius. Kardinolas pabrėžė, kad tarp daugelio visais amžiais Eucharistijai taikytų pavadinimų popiežius pasirinko šv. Tomo vartotą apibūdinimą *Sacramentum caritatis*. Šia prasme posinodinis paraginimas tęsia Benedikto XVI encikliką *Deus caritas est*. „Eucharistija pristatyta

kaip Dievo meilės sakramentas, liturginis veiksmas, leidžiantis mums patirti tą meilę.“

Pristatydamas apaštališkąjį paraginimą kardinolas Angelo Scola jį pavadino „svarbiu Vatikano II Susirinkimo liturginės reformos įgyvendinimo dokumentu“. Atkreipęs dėmesį, kad popiežiaus Pauliaus VI pakeistos lotyniškosios Mišių apeigos reiškė „radikalų pokytį“, kardinolas paaiškino, jog popiežiaus Benedikto XVI apaštališkasis paraginimas *Sacramentum caritatis* jokia būdu nereiškia suabejojimo liturgine reforma. Pasak hierarcho, popiežius Benediktas XVI dokumente pateiktais pasiūlymais siekia pusiausvyros tarp „vertikaliosios ir horizontaliosios liturgijos dimensijos“. Dokumente raginama labiau pabrėžti dieviškąjį liturgijos kaip slėpinio aspektą žmogiškojo tikinčiųjų sambūrio atžvilgiu.

Drauge kardinolas pabrėžė, kad Benedikto XVI iškeliamas šventimo menas (*ars celebrandi*) susijęs taip pat su socialinėmis apraiškomis: atsigręžimu į ligonius, neigaliuosius, kalinius ir migrantus. Popiežius savo dokumente Eucharistijos sampratą taip pat sieja su ekologiniu angažavimusi. „Ryšys tarp Eucharistijos ir kūrinių nėra bereikšmis“, – sakė kardinolas.

Kardinolas Angelo Scola pritarė tam, kad dokumente raginama atsigręžti į lotynų kalbą ir grigališkąjį giedojimą. Pasak jo, tai galėtų sumažinti įtampas, kylančias dėl kai kurių tikinčiųjų troškimo grįžti prie 1962 m. ikisisirinkiminio Mišių apeigyno.

Posinodinis paraginimas *Sacramentum caritatis* susideda iš trijų dalių: „Eucharistija – tikėjimo slėpinys“, „Eucharistija – šventimo slėpinys“ ir „Eucharistija – gyvenimo slėpinys“. Dokumente pateikiama įvairių Eucharistijos aspektų teologinių apmąstymų ir apie 50 praktinių liturginių sielovadinių nuorodų bei pasiūlymų. Šiame posinodiniame dokumente plačiau

negu iki tol buvusiuose dokumentuose atsižvelgiama į Vyskupų sinodo svarstymus: pateikiamos 256 nuorodos į Vyskupų sinodo metu suformuluotus pasiūlymus (*propositiones*).

Pirmojoje dalyje Benediktas XVI aptaria Eucharistiją žvelgdamas į krikščioniškojo tikėjimo visumą. Eucharistija ugdo Bažnyčią ir jos bendrystę su Jėzumi Kristumi. Ekumeniniame dialoge bažnytinės bendruomenės „eucharistinės šaknys“ atlieka lemiamą vaidmenį. Aptardamas Eucharistijos ryšį su kunigyste Benediktas XVI pabrėžia kunigiškojo celibato kaip Kristaus sekimo ženklą reikšmę, patvirtindamas celibato privalomumą lotynų apeigų Bažnyčioje. Plačiai aptariamas Eucharistijos ir Santuokos sakramentų ryšys. Dokumente patvirtinama ligšiolinė Bažnyčios praktika neteikti sakramentų naują santuoką sudariusiems išsiskyrusiems, tačiau drauge raginama teikti įmanomą teisinę sielovadinę pagalbą skyrybas išgyvenusiems žmonėms, pabrėžiant, kad jie priklauso Bažnyčiai.

Antrojoje posinodinio dokumento dalyje kalbama apie Eucharistijos šventimą. Eucharistijos šventimo menas turi ugdyti šventybės suvokimą, įtraukti į švenčiamą slėpinį visą žmogų. Primitytinai įspėjama liturgijoje vengti „savivalės“. Taip pat pabrėžiama, kad pareiga dalyvauti sekmadienio Mišiose normaliomis sąlygomis reiškia tiesioginį dalyvavimą, nepakanka stebėti Mišias per televiziją ar klausytis per radiją. Tai tinka tik seniems ir ligotiems žmonėms. Popiežius pabrėžia, kad turintys protinę negalią žmonės taip pat turi teisę priimti Komuniją. Jis taip pat ragina bažnytiniuose pastatuose pašalinti architektonines kliūtis, trukdančias judėti neigaliesiems. Šventasis Tėvas pabrėžia būtinybę gerai parengti lektorius, liturgijoje skaitančius Dievo žodį. Taip pat raginama kruopščiai pasirengti homilijoms, grindžiant jas Šventojo Rašto pažinimu. Siūloma laikytis san-

tūrumo ramybės palinkėjimo metu. Dokumento išnašoje svarstoma galimybė perkelti ramybės palinkėjimą į kitą pamaldų vietą, nes kartais perdėti ramybės palinkėjimo gestai prieš pat komuniją „kelia sumaištį“. Popiežius ragina Dievo tautą aktyviai dalyvauti liturgijoje, tačiau primena nesumaišyti dvasininkų ir pasauliečių vaidmenų. Benediktas XVI akina vartoti lotynų kalbą švenčiant Eucharistiją tarptautinių sambūrių metu. Popiežius taip pat ragina puoselėti Švč. Sakramento adoraciją, burti bendruomeninės adoracijos grupes.

Trečioje dokumento dalyje popiežius atskleidžia Eucharistijos ir krikščioniškosios gyvenimosios ryšį: krikščionys gyvena „sekmadieniškai“. Sekmadienis – „pamatinė šventė“, tai šventimo, laisva nuo darbo diena. Aptardamas Eucharistiją kaip gyvenimo slėpinį Šventasis Tėvas reiškia įsitikinimą, kad krikščioniškasis gyvenimas turi būti formuojamas Eucharistijos. Eucharistijos šventimas daro įtaką jo dalyvių gyvenimui. Šventasis Tėvas primena sekmadienio šventimo pareigą ir įspėja, kad tikėjimo gyvenimui kyla grėsmė, jei nebeįjungtas troškimas dalyvauti Eucharistijos šventime. Pasak jo, sekmadienio kaip Viešpaties dienos prasmės praradimas yra „tikrosios krikščioniškosios laisvės prasmės praradimo simptomas“. Benediktas XVI primena, kad sekmadienis yra poilsio nuo darbo diena, neleidžianti žmogui tapti „darbo vergu“ ir traktuoti darbą kaip stabą. Eucharistinis dvasingumas neapsiriboja dalyvavimu Mišiose bei adoracijoje: jis apima visą gyvenimą ir „atnaujina mentalitetą“. Eucharistijos sakramentas įtraukia mus į kasdienos tikrovę ir leidžia viską daryti Dievo garbei. Eucharistijos vaisius yra moraliniai pokyčiai, kylantys iš „eucharistinio nuoseklumo“. Pasak Šventojo Tėvo, tai ypač taikytina politikams, priimantiems sprendimus dėl pamatinių vertybių, pvz., gyvybės apsaugos, santuoka pagrįstos šeimos, bendrojo gėrio puoselėjimo visomis

formomis. Eucharistinė Bažnyčia yra misijinė Bažnyčia. Popiežius pabrėžia Eucharistijos socialinius padarinius. Ji reikalauja angažuotis kuriant teisingesnę ir broliškesnę pasaulį.

Apaštališkojo paragavimo pabaigoje teigiama, kad pagal Vyskupų sinodo tėvų pasiūlymą ketinama parengti kompendiumą – santrauką Eucharistijos tema. Šis kompendiumas turės palengvinti suprasti ir giliau išgyventi Eucharistijos slėpinių. Į šį kompendiumą bus įtraukti *Katalikų Bažnyčios katekizmo* tekstai, padedantys suvokti ir garbinti Švenčiausiąjį Sakramentą.

Benediktas XVI apie išpažinties svarbą

(KAP, KAI) Kovo 16 d. popiežius Benediktas XVI kalbėjo Apaštališkosios penitenciarijos organizuotos konferencijos dalyviams, pabrėždamas Atgailos sakramento prasmę. Šventasis Tėvas pabrėžė, kad kunigai turi būti gerai pasirengę teikti šį sakramentą. „Mums visiems reikia semti Dievo meilę iš neišsemiamo šaltinio, atsiveriančio Kryžiaus slėpinyje, kad iš tikrųjų susitaikintume su Dievu, artimu ir savimi pačiais.“ Pasak popiežiaus, tik iš šios dvasinės versmės kyla vidinė energija, leidžianti įveikti blogį ir nuodėmę.

Šventasis Tėvas priminė šiuolaikinio pasaulio prieštarumą, atpažintą ir įvardytą Vatikano II Susirinkimo tėvų: daugelis žmonių mano, kad gali visiškai atsisakyti Dievo ir gerai gyventi pasitenkindami vien savimi. Tokie žmonės yra pasmerkti susidurti su egzistencinės tuštumos patirtimi. Benediktas XVI sakė: „Šiandien susidaro išpūdis, kad žmonės nebesuvokia nuodėmės prasmės“. Tačiau tuo pat metu daugėja kaltės suvokimo kompleksų. Pasak popiežiaus, prarasto nuodėmės suvokimo išraiška yra smurtas, prasmės krizės ir vidinė vienatvė. Popiežius ragino kunigus atsižvelgti į šiuos iššūkius ir stengtis, kad per juos spinduliuo-

tų gailestingoji Dievo meilė. Kunigas turi būti vedamas nuolatinio šventumo siekio. Pasak Šventojo Tėvo, kunigas turi būti nuolat „vidujai susivienijęs su Viešpačiu“, kad galėtų įvykdyti reikšmingą nuodėmklausio misiją. Be to, kunigas privalo būti ištikimas Bažnyčios moralės mokymui ir suvokti, jog gėrio ir blogio įstatymą lemia ne atskiros situacijos, bet Dievas.

Kun. R. Cantalamessa pamokslavo palaiminimų tema

Kovo 9 d. sakytame pirmajame iš keturių gavėnios pamokslų ciklo popiežiškasis pamokslininkas kun. Raniero Cantalamessa OFM Cap. apmąstė Kalno pamokslų palaiminimą: „Palaiminti tyraširdžiai: jie regės Dievą“ (*Mt 5, 8*). Apaštališkųjų rūmų *Redemptoris Mater* kopyčioje pamokslas klausėsi popiežius Benediktas XVI ir Romos kurijos darbuotojai. Kapucinas pamokslininkas atkreipė dėmesį, jog šis palaiminimas kartais klaidingai siejamas su neskaistumo nuodėme. Pasak jo, šiuo palaiminimu numanoma ne kokia nors konkreti dorybė, bet nuostata, turinti lydėti žmogų visą gyvenimą. Širdies tyrumo priešybė yra veidmainystė – ši nuodėmė tampa ypač paveiki, kai žmogus nustumia Dievą į šalį. Pamokslininkas sakė, jog veidmainystė yra esminis tikėjimo ir meilės trūkumas. Jėzaus teismas veidmainiams yra be apeliacijos: tyrasis tikraja to žodžio prasme yra pats Jėzus, o palaiminimai yra jo autoportretas.

Pasak pamokslininko, galimos trys širdies tyrumo, taip pat veidmainystės interpretacijos: moralinė, mistinė ir asketinė. Žvelgiant pirmuoju požiūriu, veidmainystė yra teisingas elgesys žmonių akivaizdoje vien dėl akių. Pagal mistinę interpretaciją tyraširdis kontempliavimas „tarsi veidrodyje“ leidžia pamatyti Dievo atvaizdą. Pagal asketinę interpretaciją vidinis širdies tyrumas reiškia užsidarymą apgaulingiems žemiškiems dalykams ir atsivėrimą dangiškesiems. Tėvas

R. Cantalamessa sakė, jog šiandien veidmainystė yra „labai paplitusi, tačiau retai išpažįstama nuodėmė“. Jos paplitimas sietinas su medijų kultūra, supainiojančia tikrus įvykius ir jų pristatymą. „Naujas ir nerimą keliantis reiškinys yra bandymas niveliuoti tą skirtumą ir patį gyvenimą paversti reginiu.“

Kovo 16 d. sakytame antrajame gavėnios pamoksle popiežiaus namų pamokslininkas kun. Raniero Cantalamessa ragino atkreipti dėmesį į savo minčių švarumą. Romos kurijos bendradarbiams sakyta pamokslas buvo grindžiamas Mato evangelijos žodžiais: „Palaiminti romieji: jie pavaldės žemei“ (*Mt 5, 5*). Tėvas Cantalamessa pabrėžė, jog Jėzus ne tik davė romumo bei kantrybės pavyzdį, bet taip pat padarė šias savybes „tikros didybės ženklais“. Pasak popiežiaus pamokslininko, šiame palaiminime, kaip ir kituose, kalbama apie žmogaus vidų, jo širdį. Todėl Jėzus taip pat sakė: „Mokykitės iš manęs, nes aš romus ir nuolankios širdies.“ Pasak pamokslininko, širdis parodo, ar žmogus yra iš tikrųjų romus. Panašiai kaip iš veikiančio vulkano kraterio teka lava, veržiasi peleanai bei įkaitusios uolienos, taip ir iš širdies pagal Evangelijos palyginimą išeina žmogžudystės, pavydas, šmeižtai (plg. *Mk 7, 21–22*). Pasak apaštalo Jokūbo, iš žmogaus viduje kovojančių aistrų (*Jok 4, 1–2*) kyla smurto proveržiai – karai ir konfliktai. Širdyje atsiranda skyrybos, taip pat gimsta žmogžudystė: „Kuris nekenčia savo brolio, tas žmogžudys“ (*Jn 3, 15*).

Smurtas reiškiasi taip pat mintimis. Kapucinas pamokslininkas pateikė savo klausytojams dykumų tėvų patarimą: pasak jų, mūsų dvasia turi gebėjimą nuo pat užuomazgos pasekti minties tėkmę ir atpažinti jos tikslą: ar mintimi siekiame atleisti broliui ar jį pasmerkti; ar siekiame savo ar Dievo šlovės. Šia prasme reikia stengtis laiku apsisaugoti nuo tų minčių, kurios nesuderinamos su meile. Pasak pamokslininko, „paprasčiausias būdas yra trum-

pa malda arba palaiminimo žodis tiems asmenims, kuriuos esame gundomi smerkti“.

Popiežiaus pamokslininkas taip pat nurodė, kad Kristus yra ne tik pavyzdys, bet taip pat šaltinis, iš kurio galima semtis. Palaiminimais esame kviečiami ne tik sekti, bet taip pat juos pasisavinti. Tikėjimu galime semtis iš Kristaus romumo, panašiai kaip jo širdies tyrumo ar kitų dorybių. Pasak jo, romumas yra tarsi Kristaus mums parūpintas drabužis, kurį tikėjimu galime apsivilkti – ne todėl, kad tai atleistų mus nuo pastangų įgyvendinti romumo nuostatą kasdienos gyvenime, bet kad paragintų į romumą.

Jauniesiems kaliniams popiežius kalbėjo apie laisvės prasmę

Kovo 18 d. popiežius Benediktas XVI lankėsi Romos nepilnamečių kalėjime Casal del Marmo, ten aukojo Mišias ir pasakė homiliją. Tai buvo pirmasis Benedikto XVI apsilankymas įkalinimo įstaigoje. Popiežius šventė Mišias drauge su 50 kalinių, kalėjimo darbuotojų bei auklėtojų, šeimos narių ir savanorių. Mišiose dalyvavo taip pat Italijos teisingumo ministras. Kalėjimo kapelionas, sveikindamas Šventąjį Tėvą, pabrėžė, jog daugelis bausmę atliekančių jaunuolių sutiko dalyvauti Mišiose, nepaisant to, kad išpažįsta kitas religijas. Devyniasdešimt procentų nuteistųjų yra imigrantai iš Europos ir Pietų Amerikos. Popiežiaus vizitas kalėjime užtruko apie dvi valandas.

Šventasis Tėvas homiliją apie sūnaus palaidūno palyginimą sakė beveik nesinaudodamas užrašais. Nepilnamečiams kaliniams jis sakė, kad teisingas laisvės supratimas leis jiems suvokti begalinį Dievo gerumą. Popiežius sakė, kad palyginimo jaunėlis sūnus ieškojo gyvenimo, nevaržomo disciplinos bei normų, Dievo įsakymų, – jis leidosi į tolimą šalį, simbolizuojančią „vidinę prasmę visiškai skirtingą gyvenimą“. Jis nenorėjo būti namuose galiojančių taisyklių kalinys, troško daryti tai, kas jam patiko. Iš pradžių jautėsi laimingas, tačiau ilgainiui pajuto nuovargį, tolydžio didėjančią tuštumą. Galiausiai tapo vergu ir buvo priverstas gyventi su kiaulėmis. Benediktas XVI sakė, kad tik tuomet sūnus susimąstė, ką reiškia laisvė: ar daryti tai, ką nori ir gyventi vien sau, o gal geriau gyventi kitiems, dirbti pasauliui ir žmonių bendruomenei. Pasak Šventojo Tėvo, šis mąstymas atvėrė sūnui naują vidinį kelią ir jis suprato, jog iš tikrųjų savo tėvo namuose buvo laisvesnis. Pasak popiežiaus, šis vidinis kelias buvo įgyvendintas, kai sūnus grįžo pas tėvą pradėti gyvenimą iš naujo. Jo tėvas davė jam laisvę, leidusią suvokti, ką reiškia gyventi ir ką reiškia negyventi. Jis su meile pasitinka sūnų ir kviečia puotauti jo garbei. Sūnus palaidūnas pradeda naują gyvenimą ir suvokia, kad būtent darbas, nuolankumas ir kasdienė disciplina atneša tikrą šventimą ir tikrą laisvę. Sūnus palaidūnas taip pat suvokia, kad Dievo įsakymai nėra kliūtis laisvei ir gyvenimo grožiui.

Benediktas XVI šiame palyginime išvelgė dvi pamokas. Viena vertus, jis padeda mums suvokti Dievą, gailestingąjį Tėvą. Išpažinties sakramentu galima pradėti naują gyvenimą. Antroji palyginimo pamoka – suvokimas, kad žmogus yra socialinė būtybė: tik gyvendami kitiems, atiduodami save galime surasti prasmingą gyvenimą.

Su Casal del Marmo jaunimo kalėjimu Vatikaną sieja ypatingi ryšiai. Buvęs Vatikano valstybės sekretorius kardinolas Agostino Casaroli trejus metus savo laisvalaikiu ten dirbo sielovadininku, jis rūpinosi bausmę atliekančiais jaunuoliais taip pat išėjęs į pensiją 1990 m.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
vysk. Jonas Kauneckas
mons. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
kun. Arūnas Poniškaitis
kun. Domas Gatautas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kun. Saulius Stumbra / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
Platinimo tarnyba: 322 776
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-51367 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.
ISSN 1392-6098

© 2007, „Bažnyčios žinios“